

PROTOKÓŁ KONTROLI

Urzędu Miasta Rybnika (kod: 44-200 Rybnik) ul. Chrobrego 2, posiadającego numer statystyczny Regon 000649427, zwanego w dalszej części protokołu „Urzędem”.

Prezydentem Miasta Rybnika od 26 listopada 1998 r. jest Adam Fudali.

[Dowód: akta kontroli str. 2-5]

Kontrolę przeprowadził Tomasz Raszka, główny specjalista kontroli państwowej z Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach na podstawie upoważnienia do kontroli nr 068772 z 14 września 2010 r., w okresie od 15 września 2010 r. do 14 stycznia 2011 r. z przerwami w dniach: 17 września, od 13 października do 30 listopada, 20 grudnia 2010 r., od 24 grudnia 2010 r. do 5 stycznia 2011 r.

[Dowód: akta kontroli, str.1]

Przedmiotem kontroli było usuwanie drzew i krzewów z terenu nieruchomości, należących do Miasta Rybnika lub będących w jego posiadaniu, w ramach zadań inwestycyjnych realizowanych przez Miasto w latach 2007-2010.

W toku kontroli ustalono co następuje:

1. Zezwolenia udzielone Miastu na usuwanie drzew i krzewów.

W okresie objętym kontrolą Miasto (poprzez poszczególne jednostki organizacyjne Urzędu) realizowało zadania inwestycyjne, w toku których konieczne było usunięcie drzew i krzewów z nieruchomości zajętych pod te inwestycje, wg zestawienia:

Tabela 1

Lp.	Nazwa zadania	JR
1	Budowa obwodnicy północnej Miasta Rybnika na odcinku od ul. Budowlanych do ronda na skrzyżowaniu ul. Rudzkiej i Podmiejskiej	D
2	Zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych w centrum Rybnika poprzez przebudowę i budowę układu drogowego (przebudowa ul. Bolesława Chrobrego na odcinku od ul. Kościuszki do terenu Rybnickiej Fabryki Maszyn oraz budowę nowej drogi poprzez Ryfamę do skrzyżowania ulic Powstańców, Żorskiej, Sybiraków	D
3	Przebudowa ulicy Żorskiej w ciągu DW 935 na odcinku od Ronda Boguszowickiego do granic Miasta wraz z przebudową skrzyżowań na ulicach Żorska-Ligocka, Żorska-Sygnały, Żorska-Gotartowicka na ronda, z wyłączeniem budowy sygnalizacji świetlnej	D
4	Przebudowa ul. Zebrzydowickiej w Rybniku – odcinek od ul. Kotucza do ul. Budowlanych wraz z Rondem Zebrzydowickim	D
5	Przebudowa wiaduktu drogowego w ciągu na ul. Raciborskiej w Rybniku wraz z dojazdami	D
6	Przebudowa ul. Świerkłańskiej na odcinku od ul. Kowalczyka do ul. Żeromskiego w Rybniku	D
7	Budowa chodnika ul. Robotnicza	D
8	Uporządkowanie i przebudowa istniejącej kanalizacji sanitarnej dla dzielnic centralnych Miasta Rybnika – zlewnia kolektora A i C	IMI*

9	Dokończenie budowy krytej pływalni w Rybniku dz. Boguszowice przy ul. Jastrzębskiej	IMI
10	Budowa budynku Straży Miejskiej	IMI
11	Budowa boiska piłkarskiego o sztucznej nawierzchni oraz Budowa budynku szatniowego przy boiskach sportowych z oświetleniem boiska o nawierzchni naturalnej na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rybniku – Kamieniu	IMI
12	Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w Rybniku	BRP
13	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego na ul. Boguszowickiej poprzez wycinkę drzew, zabudowę bariery energochłonnej oraz wykonanie zatoki autobusowej	D

Objaśnienia: JR – jednostka realizująca, D – Wydział Dróg, IMI - Wydział Infrastruktury Miejskiej i Inwestycji, BRP - Biuro Realizacji Projektu,
 * inwestycja realizowana była przez Referat Gospodarki Komunalnej, funkcjonujący w ramach Wydziału IMI, a który z dniem 1 lipca 2009 r. został przekształcony w odrębny Wydział Gospodarki Komunalnej

[Dowód: akta kontroli str. 6-7]

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu, w okresie objętym kontrolą do zakresu działania Wydziału Dróg (kierowanego przez Naczelnika Wydziału Dróg) należały m. in. sprawy: utrzymania, remontów, modernizacji, budowy, oświetlenia, zapewnienia czystości dróg i ulic, placów, parkingów, chodników, przystanków autobusowych i obiektów inżynierskich oraz pasów drogowych znajdujących się w granicach Miasta.

Kierowanie oraz nadzór nad całością zadań realizowanych przez Wydział Dróg należało do zadań i kompetencji: Zastępcy Prezydenta Miasta Michała Śmigielskiego (do 30 kwietnia 2009 r.), Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej (od 1 maja 2009 r.). W okresie objętym kontrolą ww. funkcję pełnił Janusz Koper.

Do zadań Wydziału Infrastruktury Miejskiej i Inwestycji¹ (kierowanego przez Naczelnika Wydziału IMI) należało m. in. prowadzenie inwestycji i remontów obiektów infrastruktury technicznej i społecznej, a do 30 czerwca 2009 r. również sprawy związane ze zbiorowym zaopatrzeniem mieszkańców w wodę i odprowadzaniem ścieków oraz wód deszczowych poprzez kanalizację deszczową (realizowane były one przez Referat Gospodarki Komunalnej).

Nadzorowanie działalności Wydziału IMI należało do zadań i kompetencji Zastępcy Prezydenta Miasta Michała Śmigielskiego.

Od 1 lipca 2009 r. sprawy związane ze zbiorowym zaopatrzeniem mieszkańców w wodę i odprowadzaniem ścieków oraz wód deszczowych poprzez kanalizację deszczową należały do zadań Wydziału Gospodarki Komunalnej (kierowanego przez Naczelnika Wydziału Gospodarki Komunalnej).

Nadzór nad całością zadań realizowanych przez Wydział Gospodarki Komunalnej należał do zadań Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej.

¹ zwanego dalej „Wydziałem IMI”

Do zadań Biura Realizacji Projektu² (kierowanego przez Kierownika BRP) należało: do 20 lutego 2008 r. „wykonywanie działań związanych z realizacją Projektu ‘Budowa kanalizacji sanitarnej w gminach Rybnik, Gaszowice, Jejkowice dociążającej zmodernizowaną oczyszczalnię ścieków w Rybniku w ramach programu ISPA 2001’, a po tej dacie „wykonywanie działań związanych z realizacją Projektu ‘Budowa kanalizacji sanitarnej w Rybniku’ w ramach programu ISPA 2001 oraz Projektu ‘Uporządkowanie gospodarki ściekowej mieście Rybnik’”.

Nadzór nad wdrożeniem oraz prawidłową realizacją ww. projektów do 30 października 2009 r. należał do zadań Pełnomocnika ds. Realizacji Projektu, a po tej dacie do zadań Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej.

[Dowód: akta kontroli str. 8-23]

Art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody³, stanowi, że usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia wydanego przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta na wniosek posiadacza nieruchomości. Jeżeli posiadacz nieruchomości nie jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym, do wniosku dołącza się zgodę jej właściciela.

Zgodnie z art. 90 ustawy o ochronie przyrody w odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy, czynności, o których mowa w art. 83 ust. 1, tj. wydawanie zezwoleń na usunięcie drzew, wykonuje starosta. Ponieważ Rybnik jest miastem na prawach powiatu⁴, Prezydent Miasta Rybnika wykonuje również funkcję starosty.

W związku z koniecznością posiadania zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów z terenów przeznaczonych na inwestycje prowadzone przez Miasto, w przypadku inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt 4-13 (a także w częściowym zakresie w przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 2) występowano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego⁵ w Katowicach z wnioskiem o wyznaczenie organu zastępczego celem załatwienia sprawy usunięcia drzew. We wnioskach tych powoływano się na przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶ dot. wyłączenia pracowników i organu (art. 24 § 1 pkt 1, art. 25 § 1, art. 26 § 2 k.p.a.) oraz na orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego o niedopuszczalności prowadzenia przez organ gminy

² zwanego dalej „BRP”

³Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 ze zm., zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”,

⁴ Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 r. w sprawie utworzenia powiatów (Dz. U. Nr 102 poz. 652)

⁵ zwanego dalej „SKO”

⁶ Dz. U. z 2000 Nr 98, poz. 1071 ze zm., zwanej dalej „k.p.a.”

postępowania administracyjnego i wydania decyzji administracyjnej w sprawie, w której stroną postępowania jest gmina. SKO w Katowicach jako organ zastępczy do załatwienia sprawy usunięcia drzew wskazywało głównie Prezydentów Miast Jastrzębie-Zdrój i Żory, a także Gliwic, Wodzisławia Śląskiego i Katowic.

W okresie objętym kontrolą, Miasto uzyskało łącznie 76 decyzji zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów, udzielonych przez ww. organy.

W przypadku 58 decyzji (tj. wszystkich 57 decyzji wydanych w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 12 oraz decyzji wydanej w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 8) naliczone zostały opłaty za usunięcie drzew lub krzewów w łącznej wysokości 3.838.541,33 zł i nałożony na Miasto obowiązek dokonania ich wpłaty na rachunek GFOŚiGW w Rybniku w terminie 14 dni od daty, w której decyzje stały się ostateczne, nie nałożono obowiązku dokonania nasadzeń zastępczych.

W przypadku 2 decyzji, wydanych w związku z realizacją inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt 9 i 11 naliczono opłaty za usunięcie drzew i krzewów w łącznej wysokości 1.329.442,85 zł, lecz odroczono termin uiszczenia opłaty na okres 3 lat od daty decyzji (pod warunkiem dokonania nasadzenia zastępczego i przy zachowaniu żywotności drzew w ciągu 3 lat - opłata podlega umorzeniu, po sprawdzeniu tego faktu przez organ wydający decyzję), nałożono też obowiązek dokonania nasadzenia zastępczego drzew w ilości równej ilości drzew usuniętych, na terenach Miasta w miejscach przeznaczonych do nasadzeń (w przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 11 wyznaczono termin nasadzeń do 31.10.2010 r.).

W przypadku 12 decyzji, wydanych w związku z realizacją inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt 4 (3 decyzje), pkt 6 (8 decyzji) i w pkt 7 (1 decyzja), naliczono opłaty za usunięcie drzew i krzewów w łącznej wysokości 1.451.721,83 zł, lecz zdecydowano nie pobierać ich na podstawie przepisów art. 86 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie przyrody (*nie pobiera się opłat za usunięcie drzew w związku z przebudową dróg publicznych*) odnośnie inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt 6 i 7, a także na podstawie art. 86 ust. 1 pkt 4 i 5 tej ustawy (*nie pobiera się opłat za usunięcie drzew, które zagrażają bezpieczeństwu ludzi lub mienia w istniejących obiektach budowlanych i które zagrażają bezpieczeństwu ruchu drogowego*) odnośnie inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 4. Nałożono też obowiązek dokonania nasadzenia zastępczego drzew w ilości równej ilości drzew usuniętych, na terenach Miasta w miejscach przeznaczonych do nasadzeń (przy czym wyznaczono termin nasadzeń: w przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 4 do 30 listopada 2010 r., a inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt 6 i 7 do 30 kwietnia 2011 r.).

W przypadku 3 decyzji, wydanych w związku z realizacją inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt 6, 10 i 13 nie naliczono opłaty powołując się na ww. przepisy art. 86 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie przyrody (w przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 6 i 10), a także (w przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 6) na art. 86 ust. 1 pkt 9 i 10 tej ustawy (*nie pobiera się opłat za usunięcie drzew, które obumarły lub nie rokują szansy na przeżycie, z przyczyn niezależnych od posiadacza nieruchomości oraz topoli o obwodzie pnia powyżej 100 cm, mierzonego na wysokości 130 cm, nienależących do gatunków rodzimych, jeżeli zostaną zastąpione w najbliższym sezonie wegetacyjnym drzewami innych gatunków*), w przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 13 powołując się na ww. przepisy art. 86 ust. 1 pkt 5 i 9. Nałożono też obowiązek dokonania nasadzenia zastępczego drzew w ilości równej ilości drzew usuniętych, na terenach Miasta w miejscach przeznaczonych do nasadzeń i powiadomienia o tym fakcie organu wydającego zezwolenie (przy czym wyznaczono termin nasadzeń, w przypadku inwestycji wymienionych w Tabeli 1: w pkt 6 do 30 kwietnia 2010 r., w pkt 10 do 30 października 2009 r., w pkt 13 do 31 maja 2008 r.). W przypadku drugiej z ww. inwestycji nałożono też obowiązek utrzymania nasadzonych roślin w należyтым stanie zdrowotnym i technicznym poprzez właściwą pielęgnację przez okres min. 3 lat w celu zachowania ich żywotności

W przypadku 1 decyzji, wydanej w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 2, w stosunku do części drzew naliczono opłatę w wysokości 28.856,56 zł, lecz zdecydowano odroczyć termin uiszczenia opłaty za pozostałe 10 drzew na okres 3 lat od daty decyzji (pod warunkiem nasadzenia zastępczego) i nałożono obowiązek dokonania nasadzenia zastępczego drzew w ilości równej ilości drzew usuniętych, na terenach Miasta w miejscach przeznaczonych do nasadzeń w terminie do 31 października 2010 r. oraz powiadomienia organu wydającego decyzję o wykonaniu nasadzeń w terminie 14 dni od jego wykonania, a w stosunku do pozostałych drzew nie naliczono opłaty powołując się na ww. przepisy art. 86 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody (*nie pobiera się opłat za usunięcie drzew, które posadzono lub wyrosły na nieruchomości po zakwalifikowaniu jej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele budowlane*).

W przypadku 1 decyzji, wydanej w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 5 nie naliczono opłaty za usunięcie drzew i krzewów na podstawie powołanego wyżej art. 86 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie przyrody, nie nałożono obowiązku dokonania nasadzeń zastępczych.

[Dowód: akta kontroli str. 24-27, 28-29, 30-31]

Pozostale trzy spośród ww. inwestycji realizowane były na podstawie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, wydanych na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych⁷, przez: Prezydenta Miasta Rybnika (decyzja nr: 506/73530/2009 z 30 czerwca 2009 r. dot. inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 1 i decyzja nr 1/73535/2009 z 10 listopada 2009 r. dot. inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 2, gdyż dotyczyły dróg powiatowych) oraz przez Wojewodę Śląskiego (decyzja nr 1/2010 z 5 stycznia 2010 r. dot. inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 3, gdyż dotyczyła drogi wojewódzkiej). W odniesieniu do tych inwestycji, zgodnie z art. 21 ust. 2 ww. ustawy, do usuwania drzew i krzewów znajdujących się na nieruchomościach objętych decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, z wyjątkiem drzew i krzewów usuwanych z nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków, nie stosuje się przepisów o ochronie przyrody w zakresie obowiązku uzyskiwania zezwoleń na ich usunięcie oraz opłat z tym związanych. Zgodnie z art. 12 ust. 4 pkt 2 ww. ustawy, nieruchomości, o których mowa w art. 11f ust. 1 pkt 6 ww. ustawy, zajęte pod budowę drogi stały się własnością odpowiednio: Miasta Rybnik i Województwa Śląskiego z dniem, w którym decyzje te (o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej) stały się ostateczne. Na podstawie art. 11f ust. 1 pkt 6 ww. ustawy, organy wydające ww. decyzje oznaczyły nieruchomości zajęte pod budowę drogi jako nieruchomości, które staną się własnością właściwej jednostki samorządu terytorialnego.

Przed złożeniem wniosku o wydanie pierwszej z ww. decyzji, Prezydent Miasta wystąpił do SKO w Katowicach z wnioskiem o wyznaczenie organu zastępczego celem załatwienia sprawy, tj. wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych w sprawie, której stroną jest Miasto, powołując się na cytowane wyżej przepisy k.p.a. oraz orzecznictwo NSA. Postanowieniem z 27 października 2008 r. SKO w Katowicach stwierdziło, że organem wyższego stopnia, tj. uprawnionym do wskazania innego organu jest Wojewoda Śląski.

W związku z powyższym odpowiednio w dniach: 6 listopada 2008 r. oraz 27 lutego 2009 r., Prezydent Miasta wystąpił do Wojewody Śląskiego z wnioskiem o wyznaczenie organu zastępczego celem wydania decyzji o zezwoleniu na realizację ww. inwestycji drogowych.

W odpowiedzi na powyższe, w pismach z dnia: 7 stycznia 2009 r. i 25 marca 2009 r. Dyrektor Wydziału Infrastruktury w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim, działając z upoważnienia Wojewody Śląskiego, podał, że: *przepisy ustawy o szczególnych zasadach przygotowania*

⁷ Dz. U. z 2008 r. Nr 193 poz. 1194 ze zm.

i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych stanowią przepis szczególny w stosunku do przepisów kpa, art. 11a ust. 1 stanowi, iż starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) w odniesieniu do dróg powiatowych wydaje decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, w związku z tym, w każdym przypadku starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) musiałby być wyłączony z prowadzenia postępowania, gdyż zawsze jest on zarządcą tych dróg. W związku z powyższym uznaje się Prezydenta Miasta Rybnika za organ właściwy dla prowadzenia przedmiotowego postępowania.

[Dowód: akta kontroli, str. 32-33]

2. Zgodność danych zawartych we wnioskach o wydanie zezwolenia ze stanem faktycznym.

Stosownie do art. 83 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, wniosek o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów z terenu nieruchomości powinien zawierać:

- 1) imię, nazwisko i adres albo nazwę i siedzibę posiadacza i właściciela nieruchomości;
- 2) tytuł prawny władania nieruchomością;
- 3) nazwę gatunku drzewa lub krzewu;
- 4) obwód pnia drzewa mierzonego na wysokości 130 cm;
- 5) przeznaczenia terenu, na którym rośnie drzewo lub krzew;
- 6) przyczynę i termin zamierzonego usunięcia drzewa lub krzewu;
- 7) wielkość powierzchni, z której zostaną usunięte krzewy;
- 8) rysunek lub mapę określającą usytuowanie drzewa lub krzewu w stosunku do granic nieruchomości i obiektów budowlanych istniejących lub budowanych na tej nieruchomości.

Art. 83 ust. 1 ww. ustawy stanowi ponadto, że jeżeli posiadacz nieruchomości nie jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym, do wniosku o udzielenie zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów z tej nieruchomości dołącza się zgodę jej właściciela.

W wyniku analizy składanych przez Miasto wniosków o udzielenie zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów, w ramach inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt 4-11 i 13, stwierdzono, że:

- 1) Wnioski o udzielenie zezwolenia na usunięcie drzew w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 4 (sporządzone przez pracowników Wydziału Dróg), złożone do Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój:

- wniosek z 7 kwietnia 2010 r. o usunięcie 5 drzew gat. klon pospolity z terenu nieruchomości stanowiącej własność Miasta, podpisany z up. Prezydenta Miasta przez Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej Janusza Koper, nie zawierał terminu zamierzonego usunięcia drzew,
- wniosek z 12 kwietnia 2010 r. o usunięcie 14 drzew gat. klon pospolity z terenu nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa, podpisany przez Prezydenta Miasta, nie zawierał: tytułu prawnego władania nieruchomością, zgody właściciela na usunięcie drzewa oraz terminu zamierzonego usunięcia drzewa,
- wniosek z 12 kwietnia 2010 r. o usunięcie 1 drzewa gat. klon pospolity z terenu nieruchomości stanowiącej własność osoby prywatnej, podpisany przez Prezydenta Miasta, nie zawierał: tytułu prawnego władania nieruchomością, zgody właściciela na usunięcie drzewa oraz terminu zamierzonego usunięcia drzewa, zgodę właściciela uzyskano 20 kwietnia 2010 r. poprzez zawarcie z nim umowy użyczenia, w której wyraził on zgodę na usunięcie drzewa, ✓

[Dowód: akta kontroli, str. 34-40]

2) Wniosek sporządzony przez pracowników Wydziału Dróg, złożony 20 czerwca 2007 r. do Prezydenta Miasta Żory, w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 5, o udzielenie zezwolenia na usunięcie 165 drzew (164 szt. gat. klon pospolity i 1 szt. dąb szypułkowy) z terenu pasa drogowego ul. Raciborskiej w Rybniku, z nieruchomości będącej własnością Skarbu Państwa, podpisany przez Prezydenta Miasta, nie zawierał tytułu prawnego władania nieruchomością i zgody właściciela na usunięcie drzew.

[Dowód: akta kontroli, str. 41]

3) Wniosek sporządzony przez pracowników Wydziału Dróg, złożony 29 października 2008 r. do Prezydenta Miasta Żory, w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 6, o udzielenie zezwoleń na usunięcie łącznie 109 pozycji drzewa (w tym 102 szt. drzew wymagających uzyskania zezwolenia z rodzaju: topola, lipa drobnolistna, klon zwyczajny, jawor, jesion wyniosły, wierzba iwa, grochodrzew, brzoza brodawkowata, kasztanowiec oraz 7 drzew i krzewów owocowych) z terenu pasa drogowego ul. Świerkłańskiej w Rybniku, z nieruchomości będących własnością: Skarbu Państwa (dot. 92 szt. drzew), Miasta Rybnik (dot. 8 szt. drzew) i Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (dot. 2 szt. drzew), podpisany przez Prezydenta Miasta, nie zawierał przyczyny i terminu zamierzonego usunięcia drzew oraz (odnośnie nieruchomości, których właścicielem nie było Miasto) tytułu prawnego władania nieruchomością i zgody właściciela na usunięcie drzew,

4) Wnioski sporządzone przez pracowników Wydziału Dróg, złożone do Prezydenta Miasta Żory w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 6, o udzielenie zezwoleń na usunięcie drzew (łącznie 8 wniosków, wszystkie z datą 18 marca 2010 r. podpisane z up. Prezydenta Miasta przez Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej Janusza Koper, w tym: wniosek o udzielenie zezwolenia na usunięcie 3 szt. drzewa (2 szt. robinii akacji i kasztanowca) z nieruchomości stanowiącej własność Miasta, wniosek o udzielenie zezwolenia na usunięcie 4 szt. drzewa (2 szt. klonu, 1 szt. akacji i 1 szt. jesionu) z nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa oraz trzy wnioski o udzielenie zezwolenia odpowiednio na: usunięcie 3 szt. drzewa (akacji oraz 2 szt. klonu), 1 szt. klonu i 1 szt. olchy z nieruchomości będących własnością osób fizycznych, nie zawierały nazwy gatunku drzewa (jedynie rodzaj), przyczyny (poza stwierdzeniem: „*art. 86 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie przyrody*”) i terminu zamierzonego usunięcia drzew, a ponadto:

- wniosek o udzielenie zezwolenia na usunięcie 4 szt. drzew (2 szt. klonu, 1 szt. jesionu i 1 szt. akacji) z nieruchomości będącej własnością Skarbu Państwa nie zawierał tytułu prawnego władania nieruchomością i zgody właściciela na usunięcie drzew,
- wniosek o udzielenie zezwolenia na usunięcie 3 szt. drzew (klonu) z nieruchomości będącej własnością osoby fizycznej E.W. nie zawierał tytułu prawnego władania nieruchomością i zgody właściciela na usunięcie drzew. W dokumentacji postępowania znajdowała się notatka służbowa z datą 2 lutego 2010 r. spisana przez Urszulę Grzenik, Kierownika Referatu Inwestycji i Rozliczeń Funduszy Europejskich w Wydziale Dróg, na okoliczność rozmowy przeprowadzonej z Naczelnikiem Wydziału Spraw Obywatelskich Andrzejem Miziochem (który również podpisał tę notatkę), w trakcie której Naczelnik potwierdził, że E.W. nie żyje od 22 sierpnia 2005 r., ✓
- wniosek o udzielenie zezwolenia na usunięcie 2 szt. drzew (brzozy) z nieruchomości będącej własnością osoby fizycznej Z.S. nie zawierał tytułu prawnego władania nieruchomością i zgody właściciela na usunięcie drzew (do wniosku dołączono zgodę żony właściciela, który wg jej oświadczenia nie żyje), ✓
- wniosek o udzielenie zezwolenia na usunięcie 7 szt. drzew (akacji) z nieruchomości będącej własnością osoby fizycznej E. S. nie zawierał tytułu prawnego władania nieruchomością i zgody właściciela na usunięcie drzew (do wniosku dołączono oświadczenie Przewodniczącego Rady Dzielnicy Boguszowice Stare, Jana Mura o treści „*Pani E. S. nie żyje od dłuższego czasu, Rodzina, która płaci podatki za omawiany grunt, nie wnosi uwag do wycięcia drzew*”). ✓

[Dowód: akta kontroli, str. 42-56]

5) Wniosek sporządzony przez pracowników Wydziału Dróg, złożony 18 marca 2010 r. do Prezydenta Miasta Żory, w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 7, o udzielenie zezwolenia na usunięcie 4 szt. drzew (jesion), z terenu pasa drogowego ul. Robotniczej w Rybniku, z nieruchomości będącej własnością Skarbu Państwa – Związku Powiatowego w Rybniku oraz wniosek z 29 czerwca 2010 r. o zmianę tego zezwolenia (w którym zwrócono się o usunięcie dodatkowych 2 szt. drzew (jesion), oba podpisane z up. Prezydenta Miasta przez Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej Janusza Koper, nie zawierały: nazwy gatunku drzewa (jedynie rodzaj), tytułu prawnego władania nieruchomością i zgody właściciela na usunięcie drzew oraz przyczyny (poza stwierdzeniem: „art. 86 ust. 1 pkt 6 ustawy o ochronie przyrody”) i terminu zamierzonego usunięcia drzew.

[Dowód: akta kontroli, str. 57-58]

6) Wniosek (sporządzony przez pracowników Referatu Gospodarki Komunalnej w ramach Wydziału IMI), złożony 23 kwietnia 2007 r. do Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój, w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 8, o udzielenie zezwoleń na usunięcie łącznie 85 szt. drzew (m. in. z rodzaju: sosna czarna, świerk pospolity, topola amerykańska, jesion wyniosły, wierzba iwa, brzoza brodawkowata, jarząb, olsza czarna, robinia akacjowa, dąb szypułkowy) oraz 34 m² krzewów z nieruchomości będących w części własnością Miasta Rybnik oraz w części własnością innych osób (spółki E. oraz parafii rzymsko-katolickiej), podpisany przez Prezydenta Miasta nie zawierał tytułu prawnego władania nieruchomością i zgody właścicieli na usunięcie drzew. Zgodę ww. właścicieli uzyskano 16 maja 2007 r. poprzez zawarcie z nimi umowy użyczenia, w której wyrazili oni zgodę na usunięcie drzew.

[Dowód: akta kontroli, str. 59]

7) Wniosek sporządzony przez pracowników Wydziału IMI, złożony 19 grudnia 2007 r. do Prezydenta Miasta Żory, w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 9, o udzielenie zezwolenia na usunięcie 17 szt. pni drzewa (w tym: wielozrosty lipy drobnolistnej, wielozrost dębu czerwonego, dwuzrost robinii akacji i 3 szt. brzozy) z terenu będącego własnością Miasta, podpisany przez Zastępcę Prezydenta Miasta Joannę Kryszczyszyn, nie zawierał terminu zamierzonego usunięcia drzew.

[Dowód: akta kontroli, str. 60-61]

8) Wniosek złożony 24 listopada 2008 r. do Prezydenta Miasta Gliwice, w związku z budową zatoki autobusowej w ramach realizacji inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 10, o udzielenie zezwolenia na usunięcie 7 szt. drzewa (głóg jednoszyjkowy) z terenu pasa

drogowego ul. Reymonta w Rybniku, tj. nieruchomości będącej własnością Miasta, zawierał wszystkie wymagane przepisami elementy,

9) Wniosek złożony 28 lipca 2009 r. do Prezydenta Miasta Żory, w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 11, o udzielenie zezwolenia na usunięcie 238 szt. pni drzew (m. in. z rodzaju: brzoza brodawkowata, topola, klon zwyczajny, jawor, jesion wyniosły, sosna) i 30 m² krzewów z terenu Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rybniku – Kamieniu kolidujących z ww. inwestycją, tj. z nieruchomości będącej własnością Miasta, , zawierał wszystkie wymagane przepisami elementy,

10) Wniosek o udzielenie zezwolenia na usunięcie 15 szt. drzew – gat. olcha oraz 2,5 m² krzewów z terenu skrzyżowania ul. Żorskiej i Sybiraków w Rybniku, tj. z nieruchomości będącej własnością Miasta, kolidujących z inwestycją wymienioną w Tabeli 1 w pkt 2, (w związku z faktem, że drzewa te nie były objęte decyzją zezwoleniem na realizację inwestycji drogowej) złożony 7 czerwca 2010 r. do Prezydenta Miasta Wodzisławia Śląskiego, zawierał wszystkie wymagane przepisami elementy.

[Dowód: akta kontroli, str. 41]

11) we wniosku sporządzonym przez pracowników Wydziału Dróg, podpisanym przez Prezydenta Miasta Rybnika i złożonym 5 września 2006 r. do Prezydenta Miasta Katowice w związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 13, o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew z pasa drogowego ul. Boguszowickiej 113 drzew (z tego: 97 z gatunku jesion wyniosły oraz 16 z rodzaju klon, bez podania ich gatunku), jako tytuł władania nieruchomością (w załączniku w rubryce „własność”) wskazano: w 9 pozycjach „Gmina Miasta Rybnik”, w 37 pozycjach „Drogi publiczne”, w 9 pozycjach „Kierownik Urzędu Rejonowego w Rybniku Skarb Państwa”, w 58 pozycjach „Podstawa władania nieruchomością - art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872)”. ✓

[Dowód: akta kontroli, str. 62-66]

Zgodnie z ww. przepisem, nieruchomości pozostające w dniu 31 grudnia 1998 r. we władaniu Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, nie stanowiące ich własności, a zajęte pod drogi publiczne, z dniem 1 stycznia 1999 r. stają się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa lub właściwych jednostek samorządu terytorialnego za odszkodowaniem. Zgodnie z art. 73 ust. 3 ww. ustawy, podstawą do ujawnienia w księdze wieczystej przejścia na własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego tych nieruchomości, jest ostateczna decyzja wojewody. W dniu złożenia ww. wniosku Urząd nie posiadał decyzji Wojewody Śląskiego stwierdzających nabycie przez Miasto nieruchomości objętych

wnioskiem (w odniesieniu do których powołano się na cytowany wyżej przepis art. 73 ust. 1 ustawy), a przed dniem złożenia wniosku nie wystąpił do Wojewody Śląskiego z wnioskiem o wydanie takiej decyzji (o czym mowa w dalszej części protokołu).

Prezydent Miasta Adam Fudali wyjaśnił w sprawie podpisanych przez siebie wniosków:

- odnośnie braku zgody właściciela – Skarbu Państwa: *zarządcą nieruchomości (będącą własnością Skarbu Państwa) mieszczących się na terenie Rybnika jest Prezydent Miasta, o czym zostali poinformowani pracownicy właściwego urzędu miasta podczas przeprowadzania oględzin drzewostanu;*
- odnośnie braku zgody właścicieli – innych osób prawnych (w momencie składania wniosków): *„uzyskano w formie oświadczenia zgodę na projekt, wejście w teren, realizację i eksploatację inwestycji od właścicieli nieruchomości, na których miała ona zostać zrealizowana. Podczas oględzin drzew pracownik Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój stwierdził, że posiadane zgody na realizację inwestycji nie wystarczą do wydania decyzji na ich usunięcie, w związku z czym należy zawrzeć stosowne umowy użyczenia. Umowy użyczenia zawarto w dniu 16 maja 2007 roku i przekazano je do Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój”;*
- odnośnie braku zgody właściciela osoby fizycznej (w momencie składania wniosków): *„właściciel został zapoznany z przebiegiem projektowanej inwestycji i w dniu 15.09.2009 r. podpisał uzgodnienie wejścia w teren, natomiast w dniu 12.03.2010 r. wyraził zgodę (podpisując stosowne oświadczenie) na wycięcie drzewa rosnącego w pasie drogowym ul. Zebrzydowskiej, na działce stanowiącej jego własność. Pracownik Urzędu Miasta Jastrzębie Zdrój stwierdził, że ww. zgody na realizację inwestycji nie wystarczą do wydania decyzji na usunięcie przedmiotowego drzewa, w związku z czym poinformował o konieczności zawarcia stosownej umowy użyczenia, którą z właścicielem działki zawarto w dniu 20.04.2010 r.”;*
- odnośnie pozostałych braków: *informacje niezbędne do uzyskania przedmiotowych zezwoleń (tytuły prawne działek, na których rosły drzewa, konieczność przeprowadzenia wycinki i termin usunięcia drzew) zostały przekazane pracownikowi właściwego urzędu miasta w czasie przeprowadzonej z nim wizji (ogłędzin) w terenie,*
- odnośnie braków we wniosku dot. inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 13: *Art. 73 ustawy z dnia 13.10.1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną stanowi, iż „nieruchomości pozostające w dniu 31.12.1998 r. we władaniu*

Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, nie stanowiące ich własności, a zajęte pod drogi publiczne z dniem 1.01.1999 r. stają się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa lub właściwych jednostek samorządu terytorialnego". W związku z powyższym uregulowaniem Miasto Rybnik dysponowało tytułem prawnym do nieruchomości objętych wnioskiem, zaś kwestia uregulowania wpisu do ksiąg wieczystych stanowi odrębne zagadnienie niebędące przedmiotem postępowania o wydanie zgody na wycinkę drzew. Organ prowadzący postępowanie administracyjne podzielił stanowisko Miasta Rybnika w tej kwestii. Miasto Rybnik nie widziało potrzeby dokładniejszego określania nazwy gatunkowej, zaś organ prowadzący postępowanie administracyjne w przedmiocie wycinki drzew nie widział konieczności doprecyzowania.

[Dowód: akta kontroli str. 67-68, 69-70, 467, 470]

W związku z pytaniem skierowanym do Zastępcy Prezydenta Miasta Joanny Kryszczyszyn odnośnie wniosku dot. inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 9, Zastępca Prezydenta Miasta Michał Śmigielski brak terminu zamierzonego usunięcia drzew tłumaczył przeoczeniem.

[Dowód: akta kontroli str. 71, 72]

Pełnomocnik ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej Janusz Koper wyjaśnił w sprawie podpisanych przez siebie wniosków:

- odnośnie braku zgody właściciela – Skarbu Państwa: „Prezydent Miasta jest Zarządcą wszystkich dróg publicznych w mieście na prawach powiatu jakim jest Rybnik. Stanowi o tym art. 19 ust. 5 ustawy o drogach publicznych. Na podstawie zaś art. 22 sprawuje trwały, nieodpłatny zarząd gruntami w pasie drogowym. Pełni również funkcję Starosty reprezentującego i zarządzającego gruntami Skarbu Państwa zgodnie z art. 11 ust. 1 oraz art. 4 pkt 9b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Dlatego dla gruntów Skarbu Państwa Prezydent posiada tytuł prawny uprawniający tak jak w przypadku gruntów gminnych do występowania jako właściciel z wnioskiem o wycinkę drzew”;
- odnośnie braku zgody właścicieli – osób fizycznych: „Właścicieli gruntów ustalono na podstawie ewidencji gruntów. W trakcie postępowania wyjaśniającego stwierdzono, iż nie zostało przeprowadzone postępowanie spadkowe. Ewidencja gruntów prowadzona jest w oparciu o Księgi Wieczyste, w których zmiany właścicieli naprowadzane są po przeprowadzeniu postępowania spadkowego i ujawnieniu w nich nowego właściciela.

- W związku z tym należało się oprzeć na informacjach udzielonych przez członków najbliższej rodziny oraz innych osób (np. przedstawicieli społeczności lokalnych, np. Rady Dzielnicy) posiadających wiedzę w tym temacie. Zarządca drogi nie ma możliwości przeprowadzania postępowań spadkowych w zastępstwie osób fizycznych. Z konieczności, wobec braku wyroku sądu ustalającego spadkobierców przy ustalaniu potencjalnych przyszłych właścicieli, oparto się na wszelkich dostępnych informacjach w tym zakresie”;*
- odnośnie pozostałych braków we wnioskach: *„Wszelkie informacje niezbędne do wydania decyzji zezwalającej na wycinkę drzew zostały uzupełnione w trakcie prowadzonego przez organ postępowania administracyjnego w ramach uprawnień do tzw. czynnego udziału strony w postępowaniu wynikającego z kodeksu postępowania administracyjnego. W ramach prowadzonych postępowań przeprowadzano dowody z oględzin z udziałem przedstawiciela organu wyznaczonego do wydania decyzji oraz przedstawiciela wnioskodawcy”.*

[Dowód: akta kontroli str. 73-74, 75-76]

W związku z brakami formalnymi we wniosku dot. inwestycji wymienionej w Tabeli 1 pkt 13, Prezydent Miasta Katowice, pismem z 14 września 2006 r., wezwał Wydział Dróg Urzędu Miasta w Rybniku do uzupełnienia wniosku w sprawie wydania zezwolenia na usunięcie drzew, poprzez dołączenie dokumentów potwierdzających tytuł prawny władania nieruchomościami, na których rosły wnioskowane do usunięcia drzewa (wypisy z rejestru gruntów oraz zgody wszystkich właścicieli działek na usunięcie przedmiotowych drzew).

W odpowiedzi na powyższe wezwanie Urząd przesłał organowi prowadzącemu postępowanie „Oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomościami”, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 §1 k.k. opatrzone datą 26 września 2006 r. oraz podpisem Prezydenta Miasta Rybnika. W oświadczeniu wskazano, iż Prezydent Miasta Rybnika jest władającym terenem, na którym rosną drzewa przeznaczone do wycinki, a władanie to wynika z: 1) prawa własności Skarbu Państwa Polskiego; 2) prawa własności Gminy Miasta Rybnika. Z treści oświadczenia nie wynikało jednoznacznie, które działki stanowią własność Skarbu Państwa, a które Miasta Rybnik.

[Dowód: akta kontroli str. 77, 78]

W odpowiedzi na pytanie dlaczego na ww. wezwanie do uzupełnienia ww. wniosku, zamiast wskazanych dokumentów, Urząd przesłał organowi prowadzącemu postępowanie „Oświadczenie o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomościami”, Prezydent Miasta

podal: „*Miasto Rybnik posługiwało się oświadczeniem o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomościami zgodnie z zapisami art. 73 ustawy z dnia 13.10.1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną*”.

[Dowód: akta kontroli str. 467, 470]

Prezydent Miasta Katowice w dniu 2 października 2006 r. wydał decyzję Nr 430/Z/2006, zezwalającą Miastu na usunięcie ww. 113 drzew.

W dniu 10 sierpnia 2007 r. faksem, a 23 sierpnia 2007 r. pocztą do Urzędu wpłynęło pismo (z datą 10 sierpnia 2007 r.) Prokuratora Rejonowego w Rybniku z wnioskiem o wstrzymanie wykonalności wydanej w tej sprawie ww. decyzji zezwolenia na usunięcie 113 szt. drzew i wstrzymanie realizacji wycinki drzew do czasu wyjaśnienia zarzutów podnoszonych przez społeczność lokalną. W uzasadnieniu podano, że mieszkańcy ul. Boguszowickiej skierowali do prokuratury zawiadomienie dot. nielegalnej wycinki drzew, bowiem decyzja zezwolenie na usunięcie drzew została wydana z pominięciem ich udziału oraz naruszeniem uprawnień strony postępowania administracyjnego wynikających z art. 28 k.p.a.

Postanowieniem z 13 sierpnia 2007 r. Prezydent Miasta Rybnika przekazał ww. wniosek Prezydentowi Miasta Katowice, jako organowi właściwemu do rozpatrzenia tej sprawy (organowi, który wydał przedmiotową decyzję), następnie Prezydent Miasta Katowice postanowieniem z 16 sierpnia 2007 r., po rozpatrzeniu ww. pisma Prokuratora, wstrzymał wykonanie ww. decyzji do czasu wyjaśnienia zarzutów podnoszonych przez społeczność lokalną.

W dniu 29 sierpnia 2007 r. Prezydent Miasta Rybnika zwrócił się do SKO w Katowicach z wnioskiem o stwierdzenie nieważności ww. postanowienia Prezydenta Miasta Katowice o wstrzymaniu wykonania decyzji – zezwolenia na usunięcie drzew z uwagi na wydanie go z rażącym naruszeniem prawa bądź bez podstawy prawnej (w oparciu o przesłankę, o której mowa w art. 156§1 pkt 2 k.p.a.). W uzasadnieniu podano m. in., że *wstrzymanie wykonania decyzji (na podstawie powołanego w ww. postanowieniu art. 152 k.p.a.) może mieć miejsce tylko w przypadku wznowienia postępowania. Ponieważ w tym przypadku nie było wznowienia postępowania, niedopuszczalne było wstrzymanie decyzji, gdyż brak było przepisu, który by na to zezwalał. Ponadto, z wniosku Prokuratora nie wynikało, że wniósł on sprzeciw od decyzji (a nie wezwano go do sprecyzowania wniosku).*

Postanowieniem z 19 listopada 2007 r. SKO w Katowicach, po rozpatrzeniu ww. wniosku Prezydenta Miasta Rybnika, potwierdziło zarzuty w nim podniesione i stwierdziło nieważność ww. postanowienia Prezydenta Miasta Katowice o wstrzymaniu wykonania decyzji – zezwolenia na usunięcie drzew.

W dniu 18 września 2007 r. Prokurator Rejonowy w Rybniku wniósł sprzeciw od decyzji Prezydenta Miasta Katowice zezwolenia na usunięcie drzew z pasa drogowego ul. Boguszowickiej, w którym wniósł również o wznowienie postępowania administracyjnego w przedmiotowej sprawie, uchylenie ww. decyzji i wydanie nowej decyzji rozstrzygającej sprawę co do jej istoty, po uprzednim prawidłowym przeprowadzeniu postępowania uwzględniającym całokształt zebranych dowodów i zapewniającym udział wszystkim stronom.

W uzasadnieniu podał, że *strony (osoby widniejące w księgach wieczystych prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Rybniku dla 22 działek nieruchomości objętych przedmiotową decyzją) bez własnej winy nie brały udziału w postępowaniu. Zapisy rejestru gruntów prowadzonego przez Urząd Miasta w Rybniku oraz wpisy w działach II ksiąg wieczystych nieruchomości zajętych pod drogę publiczną (ul. Boguszowicką) wskazywały bowiem osoby będące właścicielami nieruchomości gruntowych pod drogą (wymieniono przy tym kilka przykładów). Osoby te nie zostały zawiadomione przez Prezydenta Miasta Katowice o toczącym się postępowaniu administracyjnym, choć dotyczyło ono zezwolenia na usunięcie drzew rosnących na nieruchomościach, co do której wskazani byli w księdze wieczystej jako właściciele. Stwierdzono też, że w licznych wypadkach w księgach wieczystych prowadzonych dla nieruchomości zajętych pod drogę figurowali dawni właściciele, już obecnie nieżyjący, a następcy prawni zmarłych właścicieli, którzy drogą dziedziczenia nabyli prawa do nieruchomości, nie zostali zawiadomieni przez Prezydenta Miasta Katowice o toczącym się postępowaniu. W materiale dowodowym sprawy brak było jakiegokolwiek dokumentu, innego niż oświadczenie Prezydenta Miasta Rybnika, potwierdzającego własność tych działek. Zdaniem Prokuratora okoliczności te winny być obiektywnie ustalone na podstawie aktualnych wypisów z operatu ewidencji gruntów i wyrysów map ewidencji gruntów, oraz z odpisów ksiąg wieczystych. Istniało zatem źródło dowodowe, którego organ I instancji nie wykorzystał, a które jednoznacznie wskazywało na istnienie podmiotów posiadających uprawnienia stron w postępowaniu administracyjnym. W odniesieniu do osób już nieżyjących istniała możliwość ustalenia ich następców prawnych.*

Ponadto, zdaniem Prokuratora, wyszły na jaw istotne dla sprawy, nowe okoliczności faktyczne istniejące w dniu wydania decyzji, nie znane organowi, który wydał decyzję (decyzją zezwolono na usunięcie 17 klonów zwyczajnych, podczas gdy w postępowaniu administracyjnym nie ustalono i nie udokumentowano takiego gatunku drzew rosnących

w pasie drogowym ul. Boguszowickiej). W „Inwentaryzacji drzew w pasie drogowym ulicy Boguszowickiej”, z datą 3.08.2006 r., którą dołączono do wniosku o udzielenie zezwolenia na usunięcie drzew, w przypadku 17 drzew wskazano jedynie nazwę rodzajową „klon”, bez sprecyzowania nazwy gatunkowej tych 17 drzew. Okoliczności tej nie zbadano w postępowaniu administracyjnym, nie sprawdzono jakie gatunki klonów rosną przy ul. Boguszowickiej. Oględziny przeprowadzone 27.09.2006 r. w toku postępowania administracyjnego nie wyjaśniły tej wątpliwości (w protokole z tej czynności wzmiankowano jedynie jesiony wyniosłe, i to tylko te, które uznano za obumarłe), pozostałe drzewa poddane oględzinom nie zostały opisane co do gatunku. Ostatecznie żaden dokument zebrany przez Prezydenta Miasta Katowice w toku postępowania administracyjnego nie rozstrzygnął jaki gatunek reprezentuje 17 drzew określanych ogólnie jako „klony”, a wzdłuż całej ul. Boguszowickiej przed rozpoczęciem wykonania decyzji, na odcinku ponad 2 km, rosły 293 drzewa rozmaitych gatunków, wśród nich egzemplarze reprezentujące trzy gatunki z rodzaju klon: klony pospolite, klony jawory i klony jesionolistne.

[Dowód: akta kontroli str. 90-99]

Postanowieniem z 10 października 2007 r. Prezydent Miasta Katowice, po uwzględnieniu ww. sprzeciwu Prokuratora, wznowił postępowanie w sprawie zezwolenia dla Miasta Rybnik na usunięcie drzew z terenu pasa drogowego ul. Boguszowickiej, zakończonego decyzją ostateczną.

W tym samym dniu Prezydent Miasta Katowice wezwał Wydział Dróg Urzędu (pod rygorem pozostawienia sprawy bez biegu) do uzupełnienia dokumentów dot. tej sprawy o: wypisy z ksiąg wieczystych i wypisy z rejestru gruntów dla wszystkich działek, z których będą usuwane drzewa, zgody wszystkich właścicieli działek na usunięcie przedmiotowych drzew, dokumenty potwierdzające następców prawnych w odniesieniu do działek, których właściciele nie żyją, szczegółową inwentaryzację 113 szt. drzew oraz wykaz drzew, które zostały usunięte do czasu wstrzymania wykonania decyzji.

W związku z brakiem odpowiedzi na powyższe, Prezydent Miasta Katowice dwukrotnie: pismami z 28 grudnia 2007 r. i 14 maja 2008 r. informował Urząd, że przedmiotowa sprawa pozostaje bez biegu.

W odpowiedzi na drugie z ww. pism, pismem z 6 czerwca 2008 r. Prezydent Miasta Rybnika poinformował Prezydenta Miasta Katowice, że mimo starań Urzędu o przyspieszenie uregulowania stanu prawnego terenów zajętych pod drogę publiczną ul. Boguszowicką, postępowanie prowadzone przez Wojewodę Śląskiego nie zostało jeszcze zakończone, w związku z czym wniósł o zawieszenie postępowania dotyczącego wyrażenia zgody na

usunięcie drzew do czasu uzyskania ostatecznych wpisów w księgach wieczystych dla działek objętych wnioskiem.

Postanowieniem z 4 lipca 2008 r. Prezydent Miasta Katowice, na ww. wniosek Prezydenta Miasta Rybnika, zawiesił postępowanie w sprawie udzielenia zezwolenia dla Miasta Rybnik na usunięcie drzew z terenu pasa drogowego ul. Boguszowickiej. Do dnia zakończenia niniejszej kontroli postępowanie to nie zostało wznowione.

[Dowód: akta kontroli str. 100, 101, 102, 103, 104, 105]

Odnosnie podejmowanych przez Urząd działań w zakresie uregulowania stanu prawnego ww. działek, ustalono, że:

- w przekazanym do Wydziału Mienia w dniu 24 stycznia 2008 r. przez Naczelnika Wydziału Dróg piśmie „Zestawienie dodatkowe działek wnioskowanych przez Wydział Dróg do komunalizacji, położonych przy ul. Boguszowickiej, na odcinku od Ronda Boguszowickiego do posesji nr 66 (projekt wstrzymany przez Prokuraturę)”, wymieniono wszystkie 18 działek, odnośnie których w Inwentaryzacji drzew z 3 sierpnia 2006 r. (załączniku do wniosku o udzielenie zezwolenia) wskazano jako podstawę władania nieruchomością - art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r., z tego 10 działek, z których drzewa już zostały usunięte (łącznie 42 szt. drzew) i 8 działek, z których drzewa nie zostały usunięte (łącznie 16 szt. drzew),
- Prezydent Miasta skierował do Wojewody Śląskiego wnioski o wydanie decyzji stwierdzających nabycie z mocy prawa z dniem 1 stycznia 1999 r. przez Miasto Rybnik, własności ww. wszystkich ww. 18 działek zajętych pod drogę publiczną ul. Boguszowicką (łącznie 12 wniosków, z których 7 złożył 27 września 2006 r., 3 wnioski 16 października 2006 r. i po jednym 23 października 2006 r. i 25 października 2006 r.),
- w przypadku każdego z ww. wniosków Wojewoda Śląski zawiadomił Urząd, (w 10 przypadkach pismem z 19 października 2006 r., w 2 przypadkach pismem z 11 grudnia 2006 r.), że wniosek Prezydenta Miasta został zarejestrowany i zostanie rozpatrzony do 30 września 2008 r., a przesunięcie terminu rozpatrzenia wniosku jest spowodowane napływem bardzo dużej ilości tego rodzaju spraw i koniecznością ich rozpatrywania wg kolejności wpływu. W 2 przypadkach Wojewoda Śląski wszczął postępowania w ww. sprawach 28 listopada 2007 r., a w 10 pozostałych przypadkach 14 lutego 2008 r.,
- do dnia zakończenia niniejszej kontroli Wojewoda Śląski wydał, na podstawie art. 73 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące

administrację publiczną⁸ 9 decyzji stwierdzających nabycie z mocy prawa z dniem 1 stycznia 1999 r. przez Miasto Rybnik, własności 9 nieruchomości zajętych pod drogę publiczną ul. Boguszowicką (6 decyzji 13 marca 2008 r. i po jednej decyzji 17 kwietnia 2008 r., 10 czerwca 2008 r. i 2 września 2008 r.), z tego 6 decyzji dotyczyło działek, z których drzewa dotąd nie zostały usunięte - łącznie 12 szt. drzew przeznaczonych do wycinki, a 3 decyzje działek, z których 11 drzew już zostało usuniętych),

– Wojewoda Śląski, na wniosek złożony przez Miasto 27 września 2006 r., wydał 10 czerwca 2008 r. decyzję stwierdzającą nabycie przez Miasto 4 działek (z których wycięto już 23 drzewa), lecz decyzja ta została uchylona decyzją Ministra Infrastruktury z 13 października 2008 r. (powód – nie zostało przeprowadzone postępowanie spadkowe, a informacja ta nie została uwzględniona przez Wojewodę), a sprawa przekazana organowi I instancji do ponownego rozpatrzenia,

– pomimo złożenia przez Miasto wniosków o wydanie decyzji stwierdzających nabycie z mocy prawa pozostałych 5 działek (tj. wniosku z 23 października 2006 r. dot. 3 działek i wniosku z 25 października 2006 r. dot. 2 działek, z których usunięto już łącznie 8 drzew, a 4 drzewa przeznaczone są do wycinki), Wojewoda Śląski nie wydał decyzji, lecz 4 września 2008 r. zawiesił postępowanie w tych sprawach (powód – domniemanie, że nieruchomości te stały się własnością Skarbu Państwa przed 31 grudnia 1998 r.). Prezydent Miasta Rybnika złożył do Ministra Infrastruktury zażalenie w tych sprawach 15 września 2008 r., na co ten ostatni 18 i 19 listopada 2008 r. uchylił zaskarżone postanowienia Wojewody. Do dnia zakończenia niniejszej kontroli sprawy te pozostają w toku.

[Dowód: akta kontroli str. 106, 107-108, 109]

W odpowiedzi na pytanie dlaczego dopiero we wrześniu i październiku 2006 r. wystąpił do Wojewody Śląskiego z wnioskami o wydanie decyzji stwierdzających nabycie z mocy prawa 18 działek – nieruchomości, Prezydent Miasta podał: *„Ustawodawca nie określił terminu dokonania regulacji stanu prawnego dróg publicznych, w tym terminu do występowania z wnioskami do wojewody. Regulacja następuje sukcesywnie, w miarę pozyskiwania informacji z przeglądu stanu prawnego dróg publicznych. Skala regulacji nie jest mała, dlatego wnioski do wojewody będą kierowane jeszcze w następnych latach w odniesieniu do pozostałych dróg”*.

[Dowód: akta kontroli str. 467, 470]

⁸ (Dz. U. Nr 133, poz. 872)

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 12, realizowanej przez Biuro Realizacji Projektu, w umowach (w szczególności w specyfikacjach technicznych wykonania i odbioru robót stanowiących część składową tych umów), zawartych przez Miasto z wykonawcami robót poszczególnych etapów zadania (tj. kanalizacji dla poszczególnych dzielnic miasta) postanowiono, że: *przed przystąpieniem do wycinki Wykonawca uzyska na własny koszt decyzje zezwalające na usunięcie drzew i krzewów, a opłatę za usunięcie zieleni kolidującej z realizacją inwestycji poniesie Zamawiający.*

W związku z powyższym, w przypadku tej inwestycji wykonawcy robót występowali do organu zastępczego (wyznaczonego przez samorządowe kolegium odwoławcze) z wnioskiem o udzielenie zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów, dlatego w Urzędzie brak jest dokumentacji związanej z występowaniem o udzielenie zezwolenia na usunięcie drzew (tj. kopii wniosków składanych przez wykonawców i załączników do nich), poza decyzjami wydanymi w tej sprawie, a opisanymi w pkt 1 niniejszego protokołu kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 41]

3. Wywiązanie się przez Miasto z obowiązków ustalonych w zezwoleniu na usunięcie drzew.

W związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 8, w decyzji z 5 czerwca 2007 r. (doręczonej 11 czerwca 2007 r.) – zezwoleniu na usunięcie 85 szt. drzew nałożono na Miasto warunek zapłaty kwoty 330.801,13 zł na rachunek GFOŚiGW w Rybniku w terminie 14 dni od daty, w której decyzja stała się ostateczna (tj. od 25 czerwca 2007 r.) Miasto wpłaciło ww. kwotę przed upływem wyznaczonego terminu, tj. 9 lipca 2007 r.

W związku z realizacją inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 12, w przypadku 54 z 57 wydanych decyzji – zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów, Urząd dokonał wpłaty na rachunek GFOŚiGW w Rybniku kwot określonych tymi decyzjami przed upływem wyznaczonego terminu.

[Dowód: akta kontroli str. 28-29]

W przypadku 3 pozostałych decyzji (wszystkie wydał Prezydent Miasta Jastrzębie- Zdrój) wpłacono kwoty określone tymi decyzjami po upływie wyznaczonego terminu, tj. 14 dni od dat, w których decyzje te stały się ostateczne. Dotyczyło to niżej wymienionych przypadków:

- opłatę w wysokości 105.566,05 zł, określoną decyzją nr OŚ.I 7635-142/07 z 19 lipca 2007 r. (doręczoną 24 lipca 2007 r., a która w związku z tym stała się ostateczna 8 sierpnia 2007 r., termin płatności upływał 22 sierpnia 2007 r.) wpłacono 14 września 2007 r., tj. 23 dni po upływie terminu płatności,

- opłatę w wysokości 8.401,20 zł, określoną decyzją nr OŚ.I 7635-166/07 z 29 sierpnia 2007 r. oraz opłatę w wysokości 3.364,03 zł, określoną decyzją nr OŚ.I 7635-167/07 z 29 sierpnia 2007 r. (obie doręczono 3 września 2007 r., a w związku z tym stały się one ostateczne 18 września 2007 r., termin płatności upływał 2 października 2007 r.) wpłacono 5 października 2007 r., tj. 3 dni po upływie terminu płatności.

[Dowód: akta kontroli str. 110-118]

Kierownik BRP, prowadzącego ww. inwestycję, Aleksandra Malczyk, w sprawie niedotrzymania terminów płatności wyjaśniła: „*Decyzja nr OŚI 7635-142/07 z 19.07.2007 r. została faktycznie doręczona do Urzędu Miasta 24.07.2007 r., jednakże do Biura Realizacji Projektu, które odpowiedzialne jest za jej zapłatę, wpłynęła dopiero 05.09.2007 r., co potwierdza wpis z systemu DDM 2007/082820, dokonany przez ówczesnego kierownika Biura. Po dokonaniu weryfikacji Decyzji przez służby techniczne, w dniu 14.09.2007 r. dokonano za nią zapłaty. Natomiast Decyzje nr OŚI 7635-166/07 z 29.08.2007 r. oraz OŚI 7635-167/07 z 29.08.2007 r. zostały zapłacone 3 dni po terminie z powodu omyłkowego dołączenia ich do faktur już zapłaconych. W momencie wpinania Decyzji do akt, zauważono, iż w/w decyzje za wycinkę drzew nie zostały uregulowane, w związku z czym niezwłocznie dokonano zapłaty*”.

W sprawie braku naliczenia odsetek za zwłokę w ww. przypadkach, wyjaśniła: „*Uznano, że w związku z tym, iż Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej był elementem składowym budżetu Miasta, nie zostaną zapłacone odsetki za zwłokę. Płatność za decyzje była dokonana na rachunek GFOŚiGW, który obecnie nie istnieje, co wynika z ustawy z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (...). W związku z powyższym, w/w rachunek włączono do rachunku Urzędu Miasta „Inne dochody”. Jeżeli konieczna jest zatem wpłata odsetek od nieterminowej zapłaty decyzji, pieniądze te zostaną przebrane z rachunku „Wydatków Urzędu Miasta” na rachunek „Inne dochody*”.

[Dowód: akta kontroli str. 119, 121]

Zgodnie z postanowieniami art. 277 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁹, wpływy z tytułu opłat i kar, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2009 r. stanowiły przychody odpowiednich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, natomiast od 1 stycznia 2010 r. stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony

⁹ Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zm.

Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz dochody budżetów powiatów i budżetów gmin.

W przypadku realizowanej przez Miasto inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 2 – w wydanej decyzji nałożono na Miasto obowiązek dokonania nasadzeń zastępczych: 5 szt. ozdobnych drzew liściastych oraz 5 szt. ozdobnych drzew iglastych w terminie do 31 października 2010 r. oraz powiadomienia Urzędu Miasta o wykonaniu nasadzeń w terminie 14 dni od jego wykonania. Realizując ww. obowiązek, Urząd, pismem z 1 października 2010 r., zlecił nieodpłatnie jednostce budżetowej Urzędu – Zarządowi Zieleni Miejskiej w Rybniku¹⁰ dokonanie ww. nasadzeń. Zgodnie z informacją (wykazem nasadzeń w 2010 r.) przesłanym 28 grudnia 2010 r. do Urzędu przez Dyrektora ZZM w Rybniku, dokonano nasadzeń 5 szt. świerka i 5 szt. wiśni w rejonie: ul. Patriotów/ ul. Rajska/ ul. Kotucza.

W przypadku realizowanej przez Miasto inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 4 – w wydanych decyzjach nałożono na Miasto obowiązek dokonania nasadzeń zastępczych 40 drzew liściastych w terminie do 30 listopada 2010 r. Realizując ww. obowiązek, Urząd, pismem z 16 września 2010 r., zlecił ZZM w Rybniku dokonanie ww. nasadzeń. Zgodnie z ww. informacją Dyrektora ZZM w Rybniku, dokonano nasadzeń 40 szt. wiśni przy Rondzie Powstańców.

W przypadku realizowanej przez Miasto inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 6 - w 1 z 9 wydanych decyzji (nr IKIN.ROSIR.EF.7635-163/08 z 25 listopada 2008 r.) nałożono na Miasto obowiązek dokonania nasadzeń 137 szt. drzew w wieku ok. 5 lat z rodzaju lipa, klon, brzoza, jarząb, żywotnik w rejonie wycinki po zakończeniu modernizacji w terminie do 30 kwietnia 2010 r.

Realizując ww. obowiązek, Urząd, pismem z 16 września 2010 r. (po upływie terminu wskazanego w decyzji), zlecił nieodpłatnie ZZM w Rybniku dokonanie ww. nasadzeń „w dzielnicy Meksyk w miarę możliwości w rejonie ulicy Świerklańskiej” i powiadomienie Wydziału Dróg o zrealizowaniu zadania, nie wyznaczono terminu nasadzeń. Zgodnie z ww. informacją Dyrektora ZZM w Rybniku, dokonano nasadzeń 137 szt. drzew (51 szt. wiśni, 44 szt. klonu, 18 szt. grabu, 12 szt. świerka, 6 szt. śliw, 4 szt. buka i 2 szt. gruszy) przy różnych ulicach we wskazanym rejonie.

[Dowód: akta kontroli str. 24-27, 170-171]

¹⁰ zwanej dalej „ZZM w Rybniku”.

Naczelnik Wydziału Dróg Jacek Hawel wyjaśnił sprawie nieterminowej realizacji ww. obowiązku: „Nasadzenia zostały zlecone po zakończeniu inwestycji zgodnie z wydaną decyzją. Decyzja zezwalająca na wycinkę określiła, iż należało ich dokonać po zakończeniu modernizacji (przebudowy). Niemożliwe okazało się dokonanie nasadzeń wcześniej, gdyż w terminie 30.04.2010 r. trwała jeszcze przebudowa tej ulicy. Ponadto nasadzenia należało dokonać w rejonie ulicy Świerklańskiej, tj. na placu budowy. Prace zaś związane z nasadzeniami można wykonać dopiero po zakończeniu robót budowlanych i porządkowych tak, aby trwające prace budowlane nie zniszczyły nowych sadzonek”.

Odnosnie braku wyznaczenia terminu usunięcia drzew w zleceniu dla ZZM w Rybniku, wyjaśnił: „Do pisma zlecającego dokonanie nasadzeń dołączono kopie decyzji zezwalających na wycinkę, z których wynikały terminy nasadzeń. Zarząd Zieleni Miejskiej stanowi odrębną jednostkę specjalizującą się w utrzymaniu zieleni na terenie miasta i samodzielnie podejmuje decyzję o terminie nasadzeń biorąc pod uwagę takie czynniki jak: warunki pogodowe, okres wegetacji oraz specyficzne uwarunkowania jakich wymagają poszczególne gatunki drzew. Gwarantuje to „przyjęcie” się świeżo nasadzonych drzew i ich późniejszy prawidłowy rozwój. Nie spełnienie powyższych przesłanek może doprowadzić do uschnięcia nowych sadzonek i w rezultacie nie wywiązanie się z warunków określonych w decyzji”.

[Dowód: akta kontroli str. 173, 175]

W przypadku realizowanej przez Miasto inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 9 – w wydanej decyzji (z 7 stycznia 2008 r.) nałożono na Miasto obowiązek dokonania nasadzeń 17 szt. drzew z rodzaju lipa, klon, grab, buk, świerk, sosna, żywotnik na własnym terenie w miejscach przeznaczonych do nasadzeń, lecz nie wyznaczono terminu. Urząd przeprowadził postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na usługi dokonania ww. nasadzeń zastępczych i trzyletniej pielęgnacji tych nasadzeń. W dniu 29 listopada 2008 r. zawarł umowę z wykonawcą wyłonionym w wyniku ww. postępowania na kwotę brutto 7.175,31 zł i terminami: dokonania nasadzeń 2 tygodnie (za wynagrodzeniem w wysokości 80% wartości umowy), a pielęgnacji 3 lata od daty zawarcia umowy (za wynagrodzeniem w wysokości 20% wartości umowy). Na podstawie protokołu odbioru wykonanych prac w okresie od 29 listopada do 6 grudnia 2008 r. stwierdzono, że usługa nasadzenia została wykonana i rozliczona zgodnie z umową.

[Dowód: akta kontroli str. 24, 178]

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 10 – w wydanej decyzji nałożono na Miasto obowiązek dokonania nasadzeń 7 szt. drzew lub 14 szt. krzewów na terenie Miasta

w terminie do 31 października 2009 r., utrzymanie ich w należyтым stanie zdrowotnym przy zachowaniu i technicznym poprzez właściwą pielęgnację przez okres min. 3 lat w celu zachowania ich żywotności oraz przedłożenie w Urzędzie Miejskim w Gliwicach do 31 grudnia 2009 r. pisemnej informacji o wykonaniu nasadzeń. Realizując ww. obowiązek, Miasto zleciło dokonanie ww. nasadzeń, w trybie z wolnej ręki, wykonawcy Centrum Ogrodniczemu Iwona Żołnierz ze Stanowic za kwotę brutto 1.444,50 zł (wg faktury nr 99/09 z 23 grudnia 2009 r. wystawionej przez ten podmiot za usługę nasadzeń na terenie budowy budynku Straży Miejskiej w Rybniku).

Pismem z 28 grudnia 2009 r. powiadomiono Urząd Miejski w Gliwicach, że wykonano nasadzenia zastępcze w postaci 14 szt. krzewów mikrobioty syberyjskiej na terenie budowy budynku Straży Miejskiej w Rybniku, na skarpie przy wykonanym już parkingu.

[Dowód: akta kontroli str. 24-25, 177]

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 11 – w wydanej decyzji nałożono na Miasto obowiązek dokonania nasadzeń 238 szt. drzew i 30 m² krzewów na terenach przeznaczonych do zadrzewień w terminie do 31 października 2010 r. Realizując ww. obowiązek, Miasto ogłosiło 25 czerwca 2010 r., a następnie przeprowadziło postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na dokonanie ww. nasadzeń. Z wykonawcą wyłonionym w wyniku tego przetargu zawarto 3 sierpnia 2010 r. umowę, której przedmiotem było dokonanie nasadzeń drzew i krzewów wymienionych w ww. decyzji – zezwoleniu w terminie do 2 miesięcy od daty zawarcia umowy (tj. do 3 października 2010 r.), wraz z trzyletnią ich pielęgnacją, a w razie nie zachowania przez posadzone drzewa żywotności w tym terminie, dokonania nowych nasadzeń. Całkowita kwota wynagrodzenia brutto wykonawcy wyniosła 30.944,57 zł, z tym, że rozliczenie miało nastąpić w 3 etapach: I po nasadzeniu drzew 80% wartości umowy, II po rocznej pielęgnacji 10% wartości umowy i III po 3 latach od momentu dokonania nasadzeń 10% wartości umowy.

Odbiór wykonanych prac (nasadzeń zgodnie z umową i decyzją-zezwoleńiem) został przeprowadzony 1 października 2010 r. W protokole odbioru nie stwierdzono usterek w wykonaniu usługi.

[Dowód: akta kontroli str. 25, 177]

W przypadku pozostałych inwestycji realizowanych przez Miasto, wymienionych w Tabeli 1:

- w pkt 1 i 3 – nie posiadano decyzji zezwolenia na usunięcie drzew (realizowano je, w tym usuwano drzewa wyłącznie na podstawie decyzji – zezwolenia na realizację inwestycji drogowej),
- w pkt 5 - w wydanej decyzji nie nałożono na Miasto ani obowiązku uiszczenia opłaty za usunięcie drzew, ani dokonania nasadzeń zastępczych,
- w pkt 6, w 8 z 9 wydanych decyzji nałożono na Miasto obowiązek dokonania nasadzeń zastępczych w terminie do 30 kwietnia 2011 r., Urząd, pismem z 16 września 2010 r. zlecił ZZM w Rybniku dokonanie ww. nasadzeń „w dzielnicy Meksyk w miarę możliwości w rejonie ulicy Świerklańskiej” i powiadomienie Wydziału Dróg o zrealizowaniu zadania, nie wyznaczono terminu nasadzeń, do dnia zakończenia niniejszej kontroli termin określony w decyzji nie upłynął, a Miasto nie zrealizowało ww. obowiązku,
- w pkt 7 – w wydanej decyzji nałożono na Miasto obowiązek dokonania nasadzeń zastępczych w terminie do 30 kwietnia 2011 r., do dnia zakończenia niniejszej kontroli termin ten nie upłynął, a Miasto nie zrealizowało ww. obowiązku,
- w pkt 13 – przed upływem wyznaczonego terminu nasadzeń (31 maja 2008 r.) postanowieniem z 10 października 2007 r. Prezydent Miasta Katowice wznowił postępowanie w sprawie zezwolenia dla Miasta Rybnik na usunięcie drzew z terenu pasa drogowego ul. Boguszowickiej, które do dnia zakończenia niniejszej kontroli było w toku.

[Dowód: akta kontroli str. 24-27, 30-31, 100]

4. Sposób wyboru wykonawcy prac związanych z usuwaniem drzew i krzewów.

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 7, prace związane z usunięciem 6 szt. drzew Urząd zlecił nieodpłatnie ZZM w Rybniku.

[Dowód: akta kontroli str. 179]

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 10, prace związane z usuwaniem 7 szt. drzew do dnia zakończenia niniejszej kontroli nie zostały wykonane bądź zlecone bowiem, jak wyjaśnił Krzysztof Soiński, Zastępca Naczelnika Wydziału IMI prowadzącego tą inwestycję, „*usunięcie tych drzew związane jest z koniecznością przesunięcia zatoki autobusowej. Prace związane z zatoką prowadzone będą równocześnie z modernizacją drogi krajowej DK78 w ciągu ul. Reymonta – inwestycja planowana przez Wydział Dróg (jest ogłoszony przetarg, otwarcie ofert planowane na 02.11.2010 r., realizacja całego zadania do października 2011 r.)*”.

[Dowód: akta kontroli str. 180, 182]

Do dnia zakończenia niniejszej kontroli ww. postępowanie przetargowe nie zostało zakończone.

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 11, usuwanie drzew zostało zlecone w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (prowadzonego przez Urząd w trybie przetargu nieograniczonego, w którym jedynym kryterium wyboru ofert była najniższa cena), na usługę „Wycinka drzew i krzewów na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Rybniku”. Przeprowadzone postępowanie zostało opisane w punkcie 5 niniejszego protokołu kontroli.

Wykonawcy prac związanych z usuwaniem drzew w ramach pozostałych inwestycji opisanych w pkt 1 niniejszego protokołu kontroli, wyłonieni zostali w wyniku prowadzonych przez Urząd postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na roboty budowlane obejmujące całość tych inwestycji, w trybie przetargu nieograniczonego, w których jedynym kryterium wyboru ofert była najniższa cena.

[Dowód: akta kontroli str. 184-196]

Inwestycja wymieniona w Tabeli 1 w pkt 12 („Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w Rybniku”) realizowana była na podstawie 7 odrębnych umów (kontraktów) obejmujących po kilka dzielnic Miasta (wykonawcy zostali wyłonieni w wyniku odrębnych postępowań przetargowych), tj.: „Budowa kanalizacji w dzielnicach Orzepowice i Zebrzydowice w Rybniku – dokończenie robót” (kontrakt 02.2/II), „Budowa kanalizacji w dzielnicach Piaski – Paruszowiec, Niedobczyce i Niewiadom w Rybniku – dokończenie robót” (kontrakt 02.3/II), „Budowa kanalizacji w dzielnicach Ligota – Ligocka Kuźnia, Gotartowice i Boguszowice Stare w Rybniku” (kontrakt 02.4/I), „Budowa kanalizacji w dzielnicy Niewiadom Górny (Buzowice) w Rybniku” (kontrakt 02.6/III), „Budowa kanalizacji w dzielnicy Chwałowice w Rybniku” (kontrakt 02.7), „Budowa kanalizacji w dzielnicach Meksyk, Rybnicka Kuźnia i Ochojec w Rybniku” (kontrakt 02.8), „Uporządkowanie i przebudowa istniejącej kanalizacji sanitarnej dla dzielnic centralnych Miasta Rybnika – zlewnia kolektora A”.

[Dowód: akta kontroli str. 122]

W trakcie realizacji inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 6, z wykonawcą robót wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego, w dniu 12 maja 2010 r. zawarto umowę

(po przeprowadzeniu postępowania w trybie z wolnej ręki) na roboty dodatkowe na łączną kwotę brutto 34.804,18 zł, co opisano w następnym punkcie niniejszego protokołu kontroli.

W przetargu nieograniczonym na roboty budowlane w ramach inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 9, wartość zamówienia na podstawie kosztorysu inwestorskiego sporządzonego w listopadzie 2006 r., oszacowano na kwotę netto 8.898.643,00 zł (brutto 10.856.344,46 zł) i tą kwotę podał zamawiający, bezpośrednio przed otwarciem ofert, jako tą, którą zamierza przeznaczyć na finansowanie zamówienia.

W postępowaniu złożone zostały 4 oferty wg zestawienia:

Tabela 2

L.p.	Wykonawca (nazwa skrócona)	Wartość brutto całości robót w zł	Wartość robót związanych z usunięciem drzew* w zł	
			brutto	Netto
1	Konsorcjum firm: PFB Euro-Bud Zbysław Jędruch Zakład Budowlany Henryk Król, Rybnik	14 050 391,42	9 307,11	7 628,78
2	PB ZUR Sp. z o.o., Gliwice	18 227 748,00	22 299,86	18 278,57
3	Konsorcjum firm: Remontex Firma Prywatna Marek Gajewski PW INTEM Marek Krawczyk, Rybnik	12 958 083,29	7 428,58	6 089,00
4	PRB Erbud Sp. z o.o., Rybnik	13 944 000,00	12 589,51	10 319,27

* roboty te obejmowały: mechaniczne karczowanie zagajników gęstych, ścinanie drzew piłą mechaniczną, ręczne karczowanie pni (przy czym każda z ww. pozycji robót podzielona była na 2 podpozycje uwzględniające różne przedziały grubości-średnicy drzewa), a także wywóz i utylizację materiału z wycinki i karczowania.

Komisja przetargowa prowadząca to postępowanie (zwana dalej „komisją”) 24 sierpnia 2007 r. podjęła decyzję o wystąpieniu z wnioskiem do Zastępcy Prezydenta Miasta o wykluczenie z postępowania konsorcjum firm wymienionego w ww. tabeli w wierszu 3 na podstawie art. 24 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹¹, ponieważ *nie spełnia warunku udziału w postępowaniu w zakresie posiadania niezbędnej wiedzy i doświadczenia (nie wykazał, że wykonał min. 2 prace, które w swoim zakresie obejmowały by co najmniej: roboty ogólnobudowlane, instalacyjne w zakresie instalacji sanitarnych (w tym i wentylacji) i elektryczne.*

W związku z powyższym, komisja podjęła decyzję o wystąpieniu z wnioskiem do Zastępcy Prezydenta Miasta o odrzucenie oferty nr 3 na podstawie odpowiednio: art. 89 ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo zamówień publicznych (jako oferty złożonej przez wykonawcę wykluczonego

¹¹ Dz. U z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm., zwanej dalej „ustawą Prawo zamówień publicznych”

z postępowania) oraz oferty nr 4 art. 89 ust. 1 pkt 2 tej ustawy (ponieważ treść oferty nie odpowiadała treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia¹², do oferty nie dołączono żadanego przez zamawiającego zestawienia, a pozostałe dokumenty dołączone do oferty również nie zawierają w swojej treści informacji o rodzajach i typach urządzeń i materiałów).

Po uzyskaniu zatwierdzenia ww. decyzji przez Zastępcę Prezydenta Miasta Michała Śmigielskiego, komisja dokonała oceny ofert, stwierdzając, że najkorzystniejszą ofertą jest oferta złożona przez wykonawcę wymienionego w tabeli w wierszu 1 (cena oferty 14.050.391,42 zł) i zaproponowała udzielić zamówienia temu wykonawcy.

Zastępca Prezydenta Miasta Michał Śmigielski zatwierdził wybór ww. wykonawcy na druku protokołu postępowania 24 sierpnia 2007 r.

[Dowód: akta kontroli str. 191, 192-195, 354]

Art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych (w brzmieniu wówczas obowiązującym) stanowił, że zamawiający unieważnia postępowanie o udzielenie zamówienia, jeżeli cena najkorzystniejszej oferty przewyższa kwotę, którą zamawiający może przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia.

Zastępca Prezydenta Miasta Michał Śmigielski, w imieniu komisji przetargowej zwrócił się do Prezydenta Miasta z wnioskiem (bez daty) o unieważnienie ww. postępowania na podstawie powołanego wyżej przepisu.

Wniosek uzasadniono faktem, że wartość zamówienia zgodnie z wnioskiem w sprawie wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wynosiła: 10.856.344,46 zł brutto i została oszacowana na podstawie kosztorysu inwestorskiego, wartość najkorzystniejszej (nieodrzuconej) oferty przekraczała kwotę przeznaczoną na finansowane zamówienia zaplanowaną w budżecie o 3.194.047,42 zł, firma składająca tę ofertę oszacowała wartość zamówienia na około 30 % powyżej ceny szacunkowej Zamawiającego, co wg Wydziału IMI jest możliwe do zaakceptowania (kwota przewyższająca wartość kosztorysu inwestorskiego może wynikać ze wzrostu cen materiałów).

W podsumowaniu wniosku zwrócono się do Prezydenta Miasta o podjęcie decyzji o unieważnieniu postępowania lub jego rozstrzygnięciu w przypadku zwiększenia środków budżetowych.

[Dowód: akta kontroli str. 200, 210]

Na polecenie Prezydenta Miasta inspektor nadzoru zatrudniony w Wydziale IMI Jacek Siekierski sporządził notatkę, z datą 30 sierpnia 2007 r., z analizy porównawczej kosztorysu

¹² zwanej dalej „SIWZ”

inwestorskiego i ww. oferty, w której stwierdził, że występująca różnica w kwocie 3.194.047,42 zł wynika głównie z rozbieżności cen w pozycjach: konstrukcje stalowe (powód - zaniżona wycena w kosztorysie inwestorskim), roboty murarskie (powód - bardzo wysoki wzrost cen cegły), sufity podwieszane oraz ściany fasadowe aluminiowe - elewacja (powód - bardzo wysoki wzrost cen aluminium w I i II kwartale 2007 r.), technologia uzdatniania wody basenowej (wynika z wyceny montażu i dostawy urządzeń technologicznych niecki basenu), w pozostałych pozycjach różnice w wartościach spowodowane wzrostem cen materiałów budowlanych, poza tym we wszystkich kosztorysach występują różnice w wartości robocizny związane z podwyższeniem najniższej płacy od 1 stycznia 2007 r. oraz wzrostem cen usług spowodowanym brakiem fachowców budowlanych, ponadto kosztorys inwestorski został sporządzony w 2006 r., a oferenci opracowali kosztorysy ofertowe na poziomie cen w tym czasie aktualnych rynkowych.

W podsumowaniu podał, że *„zapropionowana cena przez firmę, która złożyła najkorzystniejszą ofertę jest adekwatna do aktualnej sytuacji rynkowej w budownictwie, unieważnienie przetargu i ponowne jego rozpisanie nie daje gwarancji obniżenia wartości przez oferentów pomimo obserwowanego nieznacznego spadku pewnych asortymentów budowlanych przy jednoczesnym wzroście usług”*.

Na druku notatki widnieje odręczna adnotacja Prezydenta Miasta o treści: *„Rozstrzygnąć przetarg”*.

[Dowód: akta kontroli str. 211]

W odpowiedzi na pytanie dlaczego nie unieważnił przetargu, lecz polecił go rozstrzygnąć, skoro:

- w postępowaniu tym złożone zostały dwie inne oferty z niższą ceną od wybranej (jedna o 1.092.308,13 zł, druga o 106.391,42 zł), które zostały wprawdzie odrzucone ze względów formalnych, jednak było prawdopodobne, że w wyniku unieważnienia przetargu i przeprowadzenia ponownego postępowania mogłyby wpłynąć oferty z niższą ceną (wbrew temu co stwierdził inspektor nadzoru),
- nie posiadał wówczas upoważnienia Rady Miasta do zaciągnięcia zobowiązania z tego tytułu w kwocie przekraczającej 11.065.000 zł (wg obowiązującego wówczas limitu wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne w latach 2007 – 2009, określonego w uchwałach Rady Miejskiej),

Prezydent Miasta wyjaśnił: *„Za rozstrzygnięciem postępowania przemawiały następujące okoliczności: po pierwsze: w 2007 r. zanotowano gwałtowny, galopujący wzrost cen materiałów budowlanych; unieważnienie postępowania i rozpisanie nowego przetargu*

skutkowałoby przesunięciem terminu wyłonienia Wykonawcy zadania o kilka miesięcy, co nie dawało żadnych gwarancji uzyskania korzystniejszej cenowo oferty, po drugie: w trosce o jak najlepsze wydatkowanie gminnych środków budżetowych zamiarem Miasta było również uzyskanie na zadanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych, w tym przypadku z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej. Warunkiem uzyskania takiego dofinansowania było umieszczenie inwestycji w Wojewódzkim Wieloletnim Planie Rozwoju Bazy Sportowej. Z uwagi jednak na fakt, że wnioski o dofinansowanie przyjmowane były corocznie przez Sejmik Województwa tylko do 20 stycznia (pozostawało ok. 3 miesiące przy procedurze trwającej już 5 miesięcy), a warunkiem koniecznym było zakończenie przed dniem złożenia wniosku procedury przetargowej, zachodziła obawa, że unieważnienie postępowania i rozpisanie nowego przetargu nie pozwoli na zachowanie wymaganego terminu. Mając na uwadze ww. okoliczności oraz działając w trosce o ważny interes społeczny naszego Miasta byłem zdeterminowany by podjąć decyzję o rozstrzygnięciu postępowania przetargowego.”

[Dowód: akta kontroli str. 468, 471]

W toku postępowania (12 września 2007 r.) wykonawca wymieniony w tabeli powyżej w wierszu 4 złożył protest od czynności zamawiającego polegającej na odrzuceniu jego oferty i wyborze innej oferty, zarzucając zamawiającemu naruszenie ustawy Prawo zamówień publicznych poprzez zaniechanie czynności, których obowiązek wynika z art. 26 ust. 3 tej ustawy (tj. że nie wezwał tego wykonawcy do uzupełnienia oferty o brakujące dokumenty). Wniósł też o przywrócenie jego oferty i powtórzenie czynności wyboru najkorzystniejszej oferty. Komisja na posiedzeniu 21 września 2007 r. zadecydowała przyjąć protest, wystąpić do tego wykonawcy o potwierdzenie, czy zastosowane w ofercie materiały i urządzenia są równoważne opisywanym w dokumentacji projektowej, a tym samym czy oferowane roboty budowlane spełniają wymagania określone przez zamawiającego.

Po otrzymaniu ww. potwierdzenia, komisja powtórzyła czynności badania ofert i wyboru najkorzystniejszej oferty, uznała ofertę nr 4 jako ważną, w wyniku czego wybrano jako najkorzystniejszą (na podstawie kryterium ceny) tą właśnie ofertę (cena oferty 13.944.000,00 zł).

Zastępca Prezydenta Miasta Michał Śmigieński zatwierdził wybór ww. wykonawcy na druku protokołu postępowania 27 września 2007 r.

[Dowód: akta kontroli str. 191, 192-195]

W dniu 8 października 2007 r. Naczelnik Wydziału IMI Katarzyna Konsek zwróciła się do Prezydenta Miasta z „wnioskiem o dokonanie zmian w budżecie miasta na 2007 rok (uchwałą Rady Miasta w dniu 24.10.2007 r.)” We wniosku poprosiła o wyrażenie zgody na dokonanie

zmian w wieloletnich programach inwestycyjnych, tj. zwiększenie o kwotę 3.087.656 zł planowanych nakładów do poniesienia w latach 2008-2009 oraz wartości kosztorysowej dla zadania pn. „Basen kryty dz. Boguszowice” (z kwoty 11.065.000 zł na kwotę 14.152.656 zł) w związku ze zmianą wartości zadania po przetargu (koszt zadania jest większy o ww. kwotę od kosztu wymienionego w kosztorysie inwestorskim). Zaproponowała, żeby brakujące środki zabezpieczyć jak niżej: w 2008 r. 558.000 zł, z tego 83.700 zł z budżetu miasta, 464.300 zł z Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO), w 2009 r. 2.529.656 zł, z tego 379.449 zł z budżetu miasta, 2.150.207 zł z RPO. Wniosek został zaopiniowany przez Zastępcę Prezydenta Miasta Michała Śmigielskiego i zaakceptowany przez Prezydenta Miasta.

[Dowód: akta kontroli str. 212-214]

W dniu 9 października 2007 r. Miasto (reprezentowane przez Zastępcę Prezydenta Michała Śmigielskiego i Naczelnika Wydziału IMI Katarzynę Konsek) zawarło umowę (nr IMI-342/00085/07) z ww. wykonawcą na wykonanie robót budowlanych w ramach inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 9, na kwotę brutto 13.944.000,00 zł.

Wartość prac związanych z wycinką i usunięciem drzew wynosiła brutto 12 589,51 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 191, 192-195]

Rada Miasta podjęła uchwałę w sprawie zmian w budżecie Miasta Rybnika na 2007 r. (nr 242/XX/2007), w której zwiększono wartość kosztorysową ww. inwestycji oraz nakłady w latach 2008 i 2009 zgodnie z ww. wnioskiem, w dniu 28 listopada 2007 r., tj. 50 dni po zawarciu umowy na realizację ww. inwestycji.

[Dowód: akta kontroli str. 215-220]

Zastępca Prezydenta Miasta Michał Śmigielski wyjaśnił w tej sprawie:

„Bezspornym faktem jest, że w dniu podpisania umowy limit wydatków określony w Uchwale Rady Miasta na zadanie był niższy od wartości umowy. Limit ten został zwiększony dopiero w dniu 28.11.2007 r. kolejną uchwałą Rady Miasta. Równocześnie jednak należy uwzględnić sytuację, że zadanie, również uchwałą Rady Miasta, było od 2006 r. ujęte w Wieloletnich Programach Inwestycyjnych, co dawało Prezydentowi gwarancję jego realizacji. Za podpisaniem umowy przemawiały także następujące okoliczności: po pierwsze w 2007 r. zanotowano gwałtowny, galopujący wzrost cen materiałów budowlanych; unieważnienie postępowania i rozpisanie nowego przetargu skutkowałoby przesunięciem terminu wyłonienia Wykonawcy zadania o kilka miesięcy, co nie dawało żadnych gwarancji uzyskania korzystniejszej cenowo oferty, po drugie: w trosce o jak najlepsze wydatkowanie gminnych środków budżetowych zamiarem Miasta było również uzyskanie na zadanie

dofinansowania ze źródeł zewnętrznych, w tym przypadku z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej. Warunkiem uzyskania takiego dofinansowania było umieszczenie inwestycji w Wojewódzkim Wieloletnim Planie Rozwoju Bazy Sportowej. Z uwagi jednak na fakt, że wnioski o dofinansowanie przyjmowane były corocznie przez Sejmik Województwa tylko do 20 stycznia (pozostawało ok. 3 miesiące przy procedurze trwającej już 5 miesięcy), a warunkiem koniecznym było zakończenie przed dniem złożenia wniosku procedury przetargowej, zachodziła obawa, że unieważnienie postępowania i rozpisanie nowego przetargu nie pozwoli na zachowanie wymaganego terminu. Mając na uwadze w/w okoliczności oraz działając w trosce o ważny interes społeczny naszego Miasta, byłem zdeterminowany by podpisać przedmiotową umowę."

Do wyjaśnień załączył wykaz dokumentów o charakterze strategicznym, w których przedmiotowa inwestycja została ujęta.

[Dowód: akta kontroli str. 463, 464-465]

W toku niniejszej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w postępowaniach o udzielenie zamówienia na roboty budowlane w ramach pozostałych inwestycji, w toku których dokonywano usuwania drzew i krzewów.

[Dowód: akta kontroli str. 184-196]

5. Realizacja usuwania drzew z terenu nieruchomości i sposób zagospodarowania drewna uzyskanego z usuniętych drzew.

W przypadku realizowanych przez Miasto inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt: 1, 2, 3, 4, 5, 6 – wyłoniony w wyniku przetargu wykonawca robót budowlanych w ramach danej inwestycji był zobowiązany do usunięcia drzew i ich zagospodarowania we własnym zakresie oraz do uwzględnienia wartości pozyskanego drzewa poprzez odjęcie jej od wartości swojego wynagrodzenia za wykonane prace. W SIWZ do wszystkich postępowań podano, że: cena ofertowa jest ceną ryczałtową, musi obejmować wszystkie koszty związane z realizacją zadania wynikające z dokumentacji, przedmiarów robót, specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót oraz koszty z zakresu robót pomocniczych, towarzyszących i uzupełniających. Podano też, że należy sporządzić w formie uproszczonej kosztorys, każda pozycja powinna zawierać ilość robót, cenę jednostkową i wartość danej pozycji.

[Dowód: akta kontroli str. 221-225, 256-258, 271-276, 294-297, 300-303, 311-314]

W ramach inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 1 usunięto 837 drzew (co wynikało z przedmiaru robót), wszystkie z nieruchomości będących własnością Miasta¹³. W SIWZ do przetargu nieograniczonego na roboty budowlane w ramach ww. inwestycji, zatwierdzonej 13 października 2009 r. przez Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej, podano, że: „w wycenie robót należy uwzględnić koszty pozyskanego drewna stanowiące przychód wykonawcy” oraz że „Koszt pozyskanego drewna pochodzącego z wycinki drzewostanu należy odjąć i uwzględnić w kosztorysie ofertowym”.

Do SIWZ dołączono wykonaną przez projektanta inwentaryzację zieleni, tj. wykaz 130 pozycji, niektóre z nich obejmowały grupy drzew (różne rodzaje: dęby, lipy, klony, brzozy, sosny, modrzewie, jesiony, jarząby, wierzby, czeremchy, topole) w liczbie od kilku do kilkudziesięciu szt. (pni drzew) z wyszczególnieniem ich gatunku i obwodu pnia (od 10 cm do 318 cm) oraz ewentualnych uwag dot. stanu tych drzew, przy czym 53 pozycje wytluszczono (co wg opisu technicznego oznaczało egzemplarze przeznaczone do zachowania).

W przedmiarze robót, stanowiącym załącznik do SIWZ, wymieniono następujące pozycje robót dot. usuwania 837 drzew: ścinanie drzew piłą mechaniczną i karczowanie pni koparką przedsięwziętą w gruntach kat. I-II o normalnej wilgotności (przy czym każda z ww. pozycji robót podzielona była na 9 podpozycji uwzględniających różne przedziały grubości-średnicy drzewa), ręczne ścinanie i karczowanie zagajników gęstych, wywożenie na odległość do 10 km (odrębnie: karpiny, dłużyc, gałęzi), usunięcie i spalenie pozostałości po karczunku – drągowina, karcze, gałęzie i resztki. Nie umieszczono pozycji „koszt pozyskanego drewna” lub podobnej.

W kosztorysie inwestorskim sporządzonym przez projektanta Sebastiana Adamskiego (na podstawie którego oszacowano wartość zamówienia), wyceniono wartość ww. robót związanych z usuwaniem drzew na kwotę netto 80.068,95 zł (nie podając, czy uwzględniono w niej wartość pozyskanego drewna).

Ponadto, w trakcie postępowania, przed upływem terminu składania ofert, na pytanie jednego z oferentów o treści: „Czy zamawiający potwierdza, że cała ilość wyciętego drzewa jest własnością wykonawcy? Jeżeli tak, to prosimy o podanie uśrednionej ceny pozyskanego drewna oraz ilości,” Pełnomocnik ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej Janusz Koper odpowiedział: „Wycięte drewno stanowi własność wykonawcy. Cenę drewna należy ustalić

¹³ zgodnie z decyzją Prezydenta Miasta Rybnika nr 506/73530/2009 z 30 czerwca 2009 r. o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, nieruchomości te stały się własnością Miasta Rybnik z dniem, w którym decyzja stała się ostateczna.

indywidualnie na podstawie przedmiaru robót oraz załączonej inwentaryzacji zieleni.” Treść pytania i odpowiedzi została przesłana wszystkim wykonawcom, którym przekazano wcześniej SIWZ.

W postępowaniu złożonych zostało 11 ofert wg zestawienia:

Tabela 3

L.p.	Wykonawca (nazwa skrócona)	Wartość brutto całości robót w zł	Wartość robót związanych z usunięciem drzew w zł		Koszt drewna w zł (netto), który odjęto od ceny netto
			Brutto	netto	
1	Mirbud	14 858 790,38	73 724,95	60 430,29	Nie podano
2	PRDiM	13 631 626,45	32 828,69	26 908,96	Nie podano
3	Strabag	15 635 337,87	167 351,41	137 173,29	6 300,00
4	Skanska	13 769 909,77	90 862,73	74 477,65	Nie podano
5	Energopol Południe	17 955 210,07	73 811,48	60 501,21	Nie podano
6	ABM Solid	20 068 747,23	82 247,09	67 415,65	Nie podano
7	Polimer-Mostostal	18 180 569,93	78 103,20	64 019,02	2 800,00
8	AZYSA	14 319 037,25	60 496,75	49 587,50	Nie podano
9	Mostostal Warszawa	12 684 828,93	85 141,48	69 788,10	Nie podano
10	WPRInż Asfalty	15 597 700,00	91 996,43	75 406,91	Nie podano
11	Eurovia Polska	15 571 560,83	82 091,36	67 288,00	Nie podano

Jak wynika z treści powyższego zestawienia, w treści 2 spośród 11 ww. ofert (kosztorysów ofertowych) uwzględniono koszt pozyskanego drewna pochodzącego z wycinki drzew (wyliczony – jak podano - na podstawie kalkulacji własnej, której nie załączono) i odjęto go od wartości robót.

W treści pozostałych ofert nie przedstawiono wyceny wartości drewna pochodzącego z wycinki. W żaden sposób nie wykazano w nich również, że obliczając wartości poszczególnych pozycji robót, uwzględniono w nich koszt pozyskanego drewna pochodzącego z wycinki drzew i że ten koszt odjęto od wartości robót.

Komisja przetargowa prowadząca postępowanie zaproponowała udzielić zamówienie wykonawcy, który złożył korzystniejszą cenowo ofertę, tj. konsorcjum firm, których liderem był Mostostal Warszawa SA z Warszawy. Pełnomocnik ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej Janusz Koper zatwierdził wynik tego postępowania, zgodnie z propozycją komisji w dniu 14 kwietnia 2010 r., a w dniu 4 maja 2010 r. Miasto zawarło umowę z ww. wykonawcą na wykonanie robót budowlanych, w tym prac związanych z usunięciem drzew na kwoty jak podano wyżej w jego ofercie.

[Dowód: akta kontroli str. 184, 222, 226-227, 228-229, 230-231, 232-233, 234, 236, 237-255]

W związku z brakiem dokonania obmiaru ilości drewna uzyskanego w wyniku wycinki drzew w ramach ww. inwestycji, niemożliwe jest ustalenie ich wartości.

W ramach inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 2, usunięto 153 drzewa (co wynikało z przedmiaru robót), wszystkie z nieruchomości będących własnością Miasta¹⁴. W wykazie inwentaryzacyjnym obejmującym 163 pozycje drzew i krzewów zawarto głównie następujące gatunki drzew: lipa drobnolistna, topola, klon pospolity, jesion wyniosły, grochodrzew, brzoza brodawkowata, świerk pospolity, wierzba iwa, robinia akacja, wiąz (o obwodach od 20 cm do 260 cm). W SIWZ do przetargu nieograniczonego na roboty budowlane w ramach ww. inwestycji, zatwierdzonej przez Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej podano, że „w cenie oferty należy uwzględnić wartość pozyskanego z wycinki drewna”.

W przedmiarze robót, stanowiącym załącznik do SIWZ, wymieniono następujące pozycje robót dot. usuwania 153 drzew: ścinanie drzew piłą mechaniczną i mechaniczne karczowanie pni (przy czym każda z ww. pozycji robót podzielona była na 5 podpozycji uwzględniających różne przedziały grubości-średnicy drzewa) oraz mechaniczne karczowanie zagajników gęstych. Nie umieszczono pozycji „koszt pozyskanego drewna” lub podobnej.

W kosztorysie inwestorskim sporządzonym w lutym 2009 r. przez Janusza Franiczka z B.P.U.”ALDA” s.c. z Wodzisławia Śl. (na podstawie którego oszacowano wartość zamówienia), wyceniono wartość wszystkich robót w ramach inwestycji na kwotę netto 9.904.806,50 zł (brutto 12.083.863,93 zł), z tego wartość ww. robót związanych z usunięciem drzew na kwotę netto 18.593,36 zł (nie podając, czy uwzględniono w niej wartość pozyskanego drewna).

W postępowaniu złożonych zostało 5 ofert wg zestawienia:

Tabela 4

L.p.	Wykonawca (nazwa skrócona)	Wartość brutto całości robót w zł	Wartość robót związanych z usunięciem drzew w zł	
			brutto	netto
1	Strabag	10 514 803,53	17 488,96	14 335,21
2	Bogl & Krysl Polska	10 252 740,63	18 625,13	15 266,50
3	Eurovia Polska	9 223 854,66	12 367,80	10 137,54
4	WPRInż Asfalty	8 845 000,00	13 099,57	10 737,35
5	PRUiM SA	9 073 292,85	12 057,52	9 883,21

W treści żadnej z ofert nie przedstawiono wyceny wartości drewna pochodzącego z wycinki. W żaden sposób nie wykazano również, że obliczając wartości poszczególnych pozycji robót,

¹⁴ zgodnie z decyzją Prezydenta Miasta Rybnika nr 1/73535/2009 z 10 listopada 2009 r. o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, nieruchomości te stały się własnością Miasta Rybnik z dniem, w którym decyzja stała się ostateczna.

uwzględniono w nich koszt pozyskanego drewna pochodzącego z wycinki drzew i że ten koszt odjęto od wartości robót.

Komisja przetargowa prowadząca to postępowanie zaproponowała udzielić zamówienie wykonawcy, który złożył najkorzystniejszą cenowo ofertę, tj. konsorcjum firm, których liderem było WPRInż Asfalty SA z Rybnika.

Pełnomocnik ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej Janusz Koper zatwierdził wynik tego postępowania, zgodnie z propozycją komisji w dniu 10 września 2009 r., a 22 września 2009 r. Miasto zawarło umowę z ww. wykonawcą na wykonanie robót budowlanych, w tym prac związanych z usunięciem drzew na kwoty jak podano wyżej w jego ofercie.

W związku z brakiem dokonania obmiaru ilości drewna uzyskanego w wyniku wycinki drzew w ramach ww. inwestycji, niemożliwe jest ustalenie ich wartości.

[Dowód: akta kontroli str. 185, 257, 259-263, 264, 265-270]

W ramach inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 3, przewidziano do usunięcia 71 drzew, wszystkie z działek należących do Wojewody Śląskiego¹⁵. Wg „Wykazu inwentaryzacyjnego drzew krzewów wraz z oceną dendrologiczną” były to głównie gatunki: brzoza brodawkowata, sosna pospolita, jesion wyniosły, wierzba krucha, topola osika (o obwodach od 14 cm do 270 cm). W SIWZ do przetargu nieograniczonego na roboty budowlane w ramach ww. inwestycji, zatwierdzonej 8 kwietnia 2010 r. przez Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej, podano, że *„Koszt pozyskanego drewna pochodzącego z wycinki drzewostanu należy odjąć i uwzględnić w kosztorysie ofertowym”* oraz że *„w cenie oferty należy również uwzględnić wartość pozyskanego z wycinki drewna”*.

W przedmiarze robót, stanowiącym załącznik do SIWZ, wymieniono pozycje robót dot. usuwania 71 drzew, nie umieszczono pozycji „koszt pozyskanego drewna” lub podobnej. W odpowiedzi na pytanie jednego z oferentów, skierowane w toku postępowania, polecono wykonawcom ująć koszt pozyskanego drewna w kosztorysie ofertowym w odrębnej pozycji. W nawiązaniu do tej odpowiedzi, jeden z oferentów poprosił o sprecyzowanie ilości drewna, jaka zostanie pozyskana wskutek wycinki i wymaganej do zastosowania w kosztorysie jednostki miarowej w dodawanej pozycji.

W piśmie z odpowiedzią na to pytanie (podpisanym przez Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej) podano: *„Ilość drewna pozyskana wskutek wycinki wynika*

¹⁵ zgodnie z decyzją Wojewody Śląskiego nr 1/2010 z 5 stycznia 2010 r. o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, nieruchomości te stały się własnością Województwa Śląskiego z dniem, w którym decyzja stała się ostateczna.

z zamieszczonych przedmiarów robót. Jednostkę miary należy przyjąć zgodnie z katalogiem KNR 2-21 Tereny Zieleni”.

W ww. przedmiarze robót do wycinki drzew podano, że obejmuje on 71 drzew (jednostka miary - szt.) w podziale na 10 grup w zależności od średnicy pnia i twardości. Przedmiar ten nie precyzował ilości drewna, jaka zostanie pozyskana wskutek wycinki.

W postępowaniu złożonych zostało 6 ofert wg zestawienia:

Tabela 5

L.p.	Wykonawca (nazwa skrócona)	Wartość brutto całości robót w zł	Wartość netto robót związanych z usunięciem drzew* w zł (bez uwzględnienia kosztu drewna)	Koszt drewna w zł (netto), który odjęto od ceny netto i sposób jego wyliczenia				
				podstawa	j.m.	ilość	cena jedn.	wartość
1	STRABAG Sp. z o. o.	30.874.574,94	4.713,50	KNR 2-21	kpl	-1	523,56	-523,56
2	SKANSKA S.A.	31.153.915,38	4.338,23	(nie podano)	szt.	71	-11,01	-781,71
3	Konsorcjum: “HAK CONSTRUCTION” Sp. z o. o. „DROMET” Sp. z o. o.	29.957.114,37	12.956,27	KNR 2-21 0111-01 ANALOGIA	szt.	71	-42,25	-2.999,75
4	EUROVIA POLSKA S.A.	30.840.363,41	11.019,80	Kalkulacja własna	mp	42,330	-50,00	-2.116,50
5	Konsorcjum: Przedsiębiorstwo Robót Drogowych i Mostowych S.A. Rybnickie Przedsiębiorstwo Budownictwa Drogowego S.A. DROG-BUD Sp. z o. o.	30.902.959,95	16.635,00	Kalkulacja własna	kpl.	1	-	-2.800,00
6	Przedsiębiorstwo Remontów Ulic i Mostów S.A.	37.039.011,32	13.262,00	(nie podano)	mp	-14,62	180,00	-2.631,60

* obejmowała pozycje: ścinanie drzew miękkich wraz z karczowaniem (przy czym każda z ww. pozycji robót podzielona była na 4 podpozycje uwzględniające różne przedziały grubości-średnicy drzewa), ścinanie drzew miękkich o średnicy pnia 41-65 cm wraz z karczowaniem – dodatek za każde 5 cm średnicy pnia krotność 4, ścinanie drzew twardych wraz z karczowaniem (przy czym każda z ww. pozycji robót podzielona była na 5 podpozycji uwzględniających różne przedziały grubości-średnicy drzewa).

W wyniku ww. postępowania, w dniu 5 listopada 2010 r. Miasto zawarło umowę z Konsorcjum firm: “HAK CONSTRUCTION” Sp. z o. o. z Katowic i „DROMET” Sp. z o. o. z Częstochowy na wykonanie robót budowlanych w ramach inwestycji na kwotę brutto 29.957.114,37 zł, w tym prac związanych z usunięciem drzew na kwotę netto 12.956,27 zł (minus koszt drewna 2.999,75 zł).

Do dnia zakończenia niniejszej kontroli, ww. drzewa nie zostały usunięte.

[Dowód: akta kontroli str. 186, 272, 275, 277, 278-286, 288, 291, 293]

Pełnomocnik ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej Janusz Koper, na pytanie dlaczego (odpowiadając jednemu z wykonawców) nie sprecyzował ilości drewna, jaka zostanie pozyskana wskutek wycinki i jednoznacznie nie wskazał jednostki miary, jaką należy przyjąć do obliczenia ww. ilości drewna, wymaganej do zastosowania w kosztorysie jednostki miarowej w dodawanej pozycji, wyjaśnił: *„Wykonawca dysponując przedmiarem oraz inwentaryzacją zieleni był zobowiązany do ustalenia ilości pozyskanego drewna. Zamawiający nie podał jednostki przedmiarowej pozyskanego drewna uznając, że jest to wewnętrzna sprawa wykonawcy sporządzającego ofertę. Zaś zamawiającego interesował efekt końcowy w postaci zbilansowanego kosztu wycinki drzew uwzględniającego wartość pozyskanego drewna. Przy weryfikacji ofert koszty wycinki przedstawione w ofercie były korzystniejsze w odniesieniu do ofert składanych w ZZM na realizację wyłącznie prac związanych z wycinką”*.

[Dowód: akta kontroli str. 461, 462]

W ramach inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 4, usuniętych zostało 20 drzew z gatunku klon zwyczajny, z czego 19 z działek należących do Miasta bądź Skarbu Państwa (o obwodach /w cm/: 12, 18, 22, 24, 35, 42, 84, 110, 118, 124, 143, 145, 148, 150, 162, 163, 163, 170, 183), a 1 drzewo z nieruchomości należącej do osoby prywatnej, z którą zawarto umowę użyczenia tej nieruchomości, w treści której zawarto zapis, że *„Drewno pochodzące z wycinki zostanie przekazane użyczającemu”*.

W SIWZ do przetargu nieograniczonego na roboty budowlane w ramach ww. inwestycji, zatwierdzonej 10 marca 2010 r. przez Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej, podano, że *„Koszt pozyskanego drewna pochodzącego z wycinki drzewostanu należy odjąć i uwzględnić w kosztorysie ofertowym”*.

W przedmiarze robót, stanowiącym załącznik do SIWZ, wymieniono następujące pozycje robót dot. usuwania 20 drzew: ścinanie drzew piłą mechaniczną i mechaniczne karczowanie pni, przy czym każda z ww. pozycji robót podzielona była na 6 podpozycji uwzględniających różne przedziały grubości-średnicy drzewa. Nie umieszczono pozycji „koszt pozyskanego drewna” lub podobnej.

W kosztorysie inwestorskim sporządzonym przez MS-Road Konsulting –Projektowanie z Rybnika (na podstawie którego oszacowano wartość zamówienia), wyceniono wartość ww. robót związanych z usuwaniem drzew (nie podając, czy uwzględniono w niej wartość pozyskanego drewna) na kwotę netto 1.787,82 zł.

W postępowaniu złożone zostały 2 oferty:

- oferta Eurovia Polska SA z Bielán Wrocławskich, na kwotę brutto 5.383.927,94 zł, w tym łączna wartość brutto robót związanych z usunięciem drzew wg kosztorysu ofertowego wyniosła 7.490,80 zł (netto 6.140,00 zł),
- oferta konsorcjum firm, których liderem było WPRInż Asfalty SA z Rybnika, na kwotę brutto 5.366.780,00 zł, w tym wartość brutto robót związanych z usuwaniem drzew wg kosztorysu ofertowego wyniosła 1.551,47 zł (netto 1.271,70 zł).

W treści obu ww. ofert nie przedstawiono wyceny wartości drewna pochodzącego z wycinki. W żaden sposób nie wykazano również, że obliczając wartości poszczególnych pozycji robót, uwzględniono w nich koszt pozyskanego drewna pochodzącego z wycinki drzew i że ten koszt odjęto od wartości robót.

Komisja przetargowa prowadząca to postępowanie, zaproponowała udzielić zamówienie wykonawcy, który złożył korzystniejszą cenowo ofertę, tj. konsorcjum firm, których liderem było WPRInż Asfalty SA z Rybnika. Pełnomocnik ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej Janusz Koper zatwierdził wynik tego postępowania, zgodnie z propozycją komisji w dniu 31 marca 2010 r. i w tym samym dniu Miasto zawarło umowę z ww. wykonawcą na wykonanie robót budowlanych, w tym prac związanych z usunięciem drzew na kwoty jak podano wyżej w jego ofercie.

[Dowód: akta kontroli str. 35, 37, 39-40, 187, 295, 298, 299]

W związku z brakiem dokonania obmiaru ilości drewna uzyskanego w wyniku wycinki drzew w ramach ww. inwestycji, niemożliwe jest ustalenie ich dokładnej wartości.

Łączna opłata za usunięcie ww. 19 drzew, jaka została naliczona przez organ wydający zezwolenia na usunięcie tych drzew, wyniosła 571.490,62 zł. Organ zdecydował, by nie pobierać tej opłaty.

[Dowód: akta kontroli str. 26]

W ramach inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 5, usunięto 165 drzew wymagających zezwolenia na ich usunięcie, z tego: 164 szt. z gatunku klon pospolity (o obwodach od 10 cm do 37 cm) i 1 szt. z gatunku dąb szypułkowy (o obwodzie 11 cm) z nieruchomości będącej własnością Skarbu Państwa (co wynika z wydanej decyzji zezwolenia na usunięcie drzew i dokumentacji projektowej).

W SIWZ do przetargu nieograniczonego na roboty budowlane w ramach ww. inwestycji, zatwierdzonej 15 września 2009 r. przez Pełnomocnika ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej, podano, że „w cenie oferty należy uwzględnić wartość pozyskanego z wycinki drewna”.

W przedmiarze robót, stanowiącym załącznik do SIWZ do ww. przetargu, wymieniono jedną pozycję robót dot. usuwania 544 drzew: mechaniczne karczowanie drzew z cięciem drewna piłą mechaniczną (śr. 10-15 cm). Nie umieszczono pozycji „koszt pozyskanego drewna” lub podobnej.

Wartość szacunkową całego zamówienia ustalono na kwotę 11.214.856,16 zł netto (13.682.124,52 zł brutto), na podstawie kosztorysów inwestorskich sporządzonych w czerwcu 2007 r. i lipcu 2009 r. przez projektanta Sebastiana Adamskiego, w tym wartość robót dot. mechanicznego karczowania drzew wyceniono (w kosztorysie z czerwca 2007 r.) na kwotę netto 4.646,54 zł, nie podając, czy uwzględniono w niej wartość pozyskanego drewna).

W postępowaniu złożonych zostało 11 ofert wg zestawienia:

Tabela 6

L.p.	Wykonawca (nazwa skrócona)	Wartość brutto całości robót w zł	Wartość robót z pozycji „mechaniczne karczowanie drzew z cięciem drewna piłą mechaniczną (śr. 10-15 cm)”	
			brutto	netto
1	Konsorcjum firm: Drog-Bud Sp. z o.o. Częstochowa, Komplido s.c. Katowice	13 642 517,48	59 731,20	48 960,00
2	Konsorcjum firm: PIB Armex Sp. z o.o. Sosnowiec, PUT Interecor Sp. z o.o. Zawiercie	11 753 040,20	15 668,42	12 842,97
3	Mosty Chrzanów Sp. z o.o. Chrzanów	10 322 724,86	23 228,80	19 040,00
4	PPHU JAWAL Sp. z o.o. Kielce	10 479 205,84	26 547,20	21 760,00
5	ZISIRI SANEL Sp. z o.o. Ruda Śl.	10 958 457,26	11 707,32	9 596,16
6	ZRM MOSTMAR Zarzeczce	9 803 898,89	56 412,80	46 240,00
7	PRI SBL-ŻELBET Sp. z o.o. Mikołów	9 816 406,62	13 937,28	11 424,00
8	FIRESTA-Fiser a.s. Brno	14 112 033,86	12 590,01	10 319,68
9	Grotz GmbH & Co KG Oddział w Polsce, Częstochowa	9 525 213,14	46 358,05	37 998,40
10	PRUiM SA, Gliwice	10 346 094,88	17 919,36	14 688,00
11	PI IMB-PODBESKIDZIE Skoczów	8 231 620,73	33 184,00	27 200,00

W treści żadnej z ofert nie podano kosztu pozyskanego drewna w wyniku wycinki.

Komisja przetargowa prowadząca to postępowanie, zaproponowała udzielić zamówienie wykonawcy, który złożył najkorzystniejszą cenowo ofertę, tj. PI IMB-PODBESKIDZIE ze Skoczowa. Prezydent Miasta Rybnika Adam Fudali zatwierdził wynik tego postępowania, zgodnie z propozycją komisji w dniu 10 listopada 2009 r., a w dniu 24 listopada 2009 r. Miasto zawarło umowę z ww. wykonawcą na wykonanie robót budowlanych, w tym prac związanych z usunięciem drzew na kwoty jak podano wyżej w jego ofercie.

[Dowód: akta kontroli str. 188, 301, 304-305, 306-309, 310]

W związku z brakiem dokonania obmiaru ilości drewna uzyskanego w wyniku wycinki drzew w ramach ww. inwestycji, niemożliwe jest ustalenie ich dokładnej wartości.

Łączna opłata za usunięcie ww. drzew, jaka została naliczona przez organ wydający zezwolenia na usunięcie tych drzew, wyniosła 290.607,48 zł. Organ zdecydował, by nie pobierać tej opłaty.

[Dowód: akta kontroli str. 24]

W ramach inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 6, usunięto 126 szt. drzew wymagających zezwolenia (102 szt. w ramach robót podstawowych i 24 szt. w ramach robót dodatkowych), z tego 107 szt. drzew (odpowiednio: 100 szt. i 7 szt.) z nieruchomości należących do Miasta bądź Skarbu Państwa. Zgodnie z wykazami drzew do wycięcia, załączonymi do wniosku o wydanie zezwoleń na usunięcie ww. drzew były to głównie następujące gatunki: brzoza brodawkowata, topola (m. euroamerykański), klon jawor, klon jesionolistny, robinia biała, akacja, kasztanowiec (o obwodach od 7 cm do 225 cm).

W SIWZ do przetargu nieograniczonego na roboty budowlane w ramach ww. inwestycji, zatwierdzonej 7 lipca 2009 r. przez Zastępcę Prezydenta Miasta Michała Śmigielskiego, podano, że *„W cenie oferty należy uwzględnić wartość pozyskanego z wycinki drewna.”*

W przedmiarze robót, stanowiącym załącznik do SIWZ, wymieniono następujące pozycje robót dot. usuwania 105 drzew (nie uwzględniała ona 24 drzew, które usunięto w ramach robót dodatkowych): ścinanie drzew piłą mechaniczną, mechaniczne karczowanie pni, przy czym każda z ww. pozycji robót podzielona była na 7 podpozycji uwzględniających różne przedziały grubości-średnicy drzewa, a także ręczne ścinanie i karczowanie gęstych krzaków i podszycia oraz wywożenie dłużyc, karpiny i gałęzi (odrębnie transport na odległość do 2 km i dodatek za każde 0,5 km odległości). Nie umieszczono pozycji „koszt pozyskanego drewna” lub podobnej.

W kosztorysie inwestorskim sporządzonym w czerwcu 2009 r. przez inspektora nadzoru (na podstawie którego oszacowano wartość zamówienia), wyceniono wartość ww. robót związanych z usuwaniem drzew (nie podając, czy uwzględniono w niej wartość pozyskanego drewna) na kwotę netto 18 512,67 zł.

W postępowaniu złożonych zostało 6 ofert wg zestawienia:

Tabela 7

L.p.	Wykonawca (nazwa skrócona)	Wartość brutto całości robót w zł	Wartość robót związanych z usunięciem drzew w zł	
			brutto	Netto
1	PRD MPRD sp. z o.o. Ruda Śląska	5 785 198,14	33 293,76	27 289,97
2	RPRD Rybnik Sp. z o.o. Rybnik	4 111 754,96	30 458,53	24 966,01
3	Eurovia Polska SA Kobierzyce	4 999 322,55	82 161,08	67 345,15
4	RPBD SA Rybnik	4 538 010,38	23 965,64	19 643,97
5	WPRInż Asfalty i Betonownia Sp. z o.o. Kłokocin	4 318 800,00	12 034,03	9 863,96
6	PUH M+ Sp. z o.o. Kędzierzyn-Koźle	5 189 253,42	20 984,44	17 200,36

W treści żadnej z ofert nie przedstawiono wyceny wartości drewna pochodzącego z wycinki. W żaden sposób nie wykazano również, że obliczając wartości poszczególnych pozycji robót, uwzględniono w nich koszt pozyskanego drewna pochodzącego z wycinki drzew i że ten koszt odjęto od wartości robót.

Komisja przetargowa prowadząca to postępowanie, zaproponowała udzielić zamówienie wykonawcy, który złożył najkorzystniejszą cenowo ofertę, tj. Rejonowemu Przedsiębiorstwu Robót Drogowych Rybnik Sp. z o.o. z Rybnika.

Pełnomocnik ds. Dróg i Gospodarki Komunalnej Janusz Koper zatwierdził wynik tego postępowania, zgodnie z propozycją komisji w dniu 13 sierpnia 2009 r., Miasto zawarło 1 września 2009 r. umowę z ww. wykonawcą na wykonanie robót budowlanych, w tym prac związanych z usunięciem drzew na kwoty jak podano wyżej w jego ofercie.

[Dowód: akta kontroli str. 43-45, 46, 47, 189, 312, 315-316, 317-322, 323]

W trakcie realizacji ww. inwestycji z wykonawcą robót wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego, w dniu 12 maja 2010 r. zawarto umowę na roboty dodatkowe na łączną kwotę brutto 34.804,18 zł, polegające na przesunięciu linii teletechnicznej, zabezpieczenia separatora, umocnienia skarp zbiornika odparowującego i wycinki drzew. W treści umowy nie podano ilości drzew przeznaczonych do wycięcia, nie zawarto zapisów odnośnie sposobu postępowania z drewnem pochodzącym z usuniętych drzew. Zapisano, że do obowiązków wykonawcy należy uwzględnienie w kosztach kosztu utylizacji oraz transportu materiału pochodzącego z rozbiórki. Decyzje – zezwolenia na usunięcie ww. drzew, wydane 30 marca 2010 r. obejmowały 24 szt. drzew, z tego: 4 szt. drzewa z działek będących własnością Skarbu Państwa (2 szt. klonu zwyczajnego o obwodach 85 cm i 176 cm, jesionu wyniosłego o obwodzie 142 cm i robinii akacji o obwodzie 182 cm) oraz 3 szt. drzewa z działek będących

własnością Miasta (2 szt. robinii akacji o obwodach 203 cm i 241 cm i kasztanowca o obwodzie 326 cm).

[Dowód: akta kontroli str. 26, 46, 47, 197-199]

W związku z brakiem dokonania obmiaru ilości drewna uzyskanego w wyniku wycinki drzew w ramach ww. inwestycji, niemożliwe jest ustalenie ich dokładnej wartości.

Łączna opłata za usunięcie 7 szt. drzew z nieruchomości Miasta i Skarbu Państwa w ramach robót dodatkowych, jaka została naliczona przez organ wydający zezwolenia na usunięcie tych drzew, wyniosła 211.787,67 zł. Organ zadecydował, by nie pobierać tej opłaty. Pozostałe 17 drzew usuwanych w ramach robót dodatkowych znajdowały się na nieruchomościach należących do osób prywatnych. Organ wydający decyzję zezwolenie na usunięcie 137 drzew (w ramach robót podstawowych) nie naliczył opłaty za ich usunięcie.

[Dowód: akta kontroli str. 24-26]

Odnośnie ww. inwestycji (wymienionych w Tabeli 1 w pkt 1-6 i realizowanych przez Wydział Dróg), Naczelnik Wydziału Dróg Jacek Hawel przyznał, że wartość szacunkową zamówień na roboty budowlane ustalono na podstawie kosztorysów inwestorskich, które zakładały wycinkę drzew, natomiast nie uwzględniały wartości drewna pozyskanego z wyciętych drzew. Wyjaśniał to faktem, że „na etapie sporządzania kosztorysów inwestorskich Zamawiający nie podjął decyzji w sprawie czyją własnością będzie pozyskane drewno. W toku opracowywania specyfikacji ustalono, że taka ilość drewna Zamawiającemu jest zbędna w związku z tym podjęto decyzję, że uzasadnione ekonomicznie będzie przekazanie drewna z wycinki wykonawcy robót co pozwoli na obniżenie kosztów realizacji inwestycji. Ponieważ wartość drewna stanowi nieznaczny ułamek wartości zamówienia, Zamawiający nie skorygował kosztorysów inwestorskich w tym zakresie. Tym bardziej, że tak niewielka zmiana nie miałaby żadnego wpływu na wybór trybu udzielonego zamówienia. Jednocześnie prowadzone postępowanie zakładało wynagrodzenie ryczałtowe co powoduje, że wykonawca powinien ustalić wszystkie koszty niezbędne do realizacji zamówienia we własnym zakresie”.

W odpowiedzi na pytanie na jakiej podstawie komisje przetargowe prowadzące postępowania w ramach inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt 1, 2, 4, 5, 6 uznały, że wszyscy wykonawcy biorący w nich udział spełnili warunek określony w SIWZ (dot. pomniejszenia ceny oferty o wartość pozyskanego drewna), skoro w treści żadnej z ofert (z wyjątkiem dwóch) nie przedstawiono wyceny wartości tego drewna i w żaden sposób nie wykazano, że obliczając wartość robót, uwzględniono w nich koszt pozyskanego drewna i że ten koszt odjęto od wartości robót, Jacek Hawel, Naczelnik Wydziału Dróg i przewodniczący komisji

przetargowych prowadzących postępowania w ramach inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt 1, 3, 4, 5, 6, podał:

„Komisje weryfikowały poprawność złożonych ofert na podstawie SIWZ. Oferenci zaakceptowali warunki udziału w postępowaniu określone w SIWZ podpisując formularz oferty. Podstawa do żądania wyjaśnień od oferentów byłaby uzasadniona tylko w takim wypadku, gdyby zamawiający określił konieczność wyodrębnienia wartości pozyskanego drewna jako odrębną pozycję kosztorysu lub oferty”.

[Dowód: akta kontroli str. 172-173, 174-175]

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień należy stwierdzić, że zamawiający nie wykluczył możliwości ujęcia przez wykonawców wartości pozyskanego drewna jako odrębnej pozycji kosztorysu, gdyż w SIWZ do zamówień na roboty budowlane w ramach inwestycji wymienionych w Tabeli 1 pkt: 1, 2, 4, 5, 6, zapisano, że: *„Podane w przedmiarach robót katalogi wskazują jedynie podstawy ustalające szczegółowy opis danej roboty. Podstawa wyceny nie jest wiążąca i może być zmieniona. Wycenę dodatkową (rozszerzającą) do danej pozycji należy oznaczyć symbolami a), b), c). Wycenę elementów dodatkowych do danego rozdziału należy dopisać na końcu rozdziału”.*

[Dowód: akta kontroli str. 223-224, 258, 296, 301, 313]

W odpowiedzi na pytanie dlaczego w toku postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie robót w ramach inwestycji wymienionych w Tabeli 1 pkt: 1, 2, 4, 5, 6 nie zabezpieczono interesów majątkowych Miasta, bowiem nie zweryfikowano, czy wykonawcy (oferenci) uwzględnili w ogólnym koszcie wykonania wszystkich robót w ramach tych inwestycji, wartość pozyskanego drewna z usuwania drzew, Prezydent Miasta odpowiedział:

„Miasto Rybnik zabezpieczyło swe interesy poprzez umieszczenie w SIWZ zapisu odnośnie odjęcia pozyskanego drewna od kwoty ofertowej. Zważywszy, iż przedmiotowe postępowanie były związane z wynagrodzeniem ryczałtowym nie ma znaczenia fakt, braku wyodrębnienia osobnej pozycji kosztorysowej. Jedynym kryterium wyboru oferenta była cena oferty. Ponadto przy weryfikacji ofert koszty wycinki przedstawione w ofercie były korzystniejsze w odniesieniu do ofert składanych w ZZM na realizację wyłącznie prac związanych z wycinką. To daje podstawę do stwierdzenia, iż oferenci dokonali zbilansowania kosztów wycinki i pozyskanego drewna”.

[Dowód: akta kontroli str. 468-469, 471]

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 7, prace związane z usunięciem 6 szt. drzew (jesionów o obwodach: 127 cm, 131 cm, 133 cm, 142 cm, 200 cm 260 cm) Urząd zlecił

urobku przeznaczono następująco: konary 0,5 mp, pień – 1 szt. 3,80 x 55 cm, 1 szt. 3,80 x 45 cm”.

[Dowód: akta kontroli str. 343, 344]

W sprawie sposobu zagospodarowania drewna pochodzącego z ww. wycinki, Grzegorz Nowak, pełniący do 30 czerwca 2009 r. funkcję Kierownika Referatu Gospodarki Komunalnej w ramach Wydziału IMI, a obecnie (od 1 lipca 2009 r.) funkcję Naczelnika Wydziału Gospodarki Komunalnej, wyjaśnił, że przez zawarty w dokumentacji projektowej zapis ‘usunięcie’ ..rozumie się podjęcie czynności związanych z pracami inwestycyjnymi. Nie należy rozumieć je tylko jako wycięcie, lecz także przesadzanie. Zamiast usunięcia możliwe jest także zastosowanie technologii przewiertowej bez konieczności usuwania drzewa lub krzewu. Z uwagi na prowadzenie robót metoda bezwykopową – przewiert, nie było potrzeby usuwania wszystkich drzew. Ponadto, roboty prowadzone były w okresie jesienno-zimowym w dzielnicy Paruszowiec. Jest to dzielnica zamieszkała przez mieszkańców będących w trudnej sytuacji materialnej (wysoki odsetek osób bezrobotnych), w rejonie której domy ogrzewane są za pomocą pieców opalanych węglem i drewnem. Z posiadanych informacji wynika, że część drewna przekazano do zagospodarowania okolicznym mieszkańcom, na co jednak nie można przedstawić stosownych dokumentów. Pozostała część drewna przekazana została do Zarządu Zieleni Miejskiej”.

[Dowód: akta kontroli str. 345, 346]

W związku z brakiem możliwości określenia, które z ww. 25 drzew rosnących na terenach będących własnością Miasta, zostały faktycznie usunięte w ramach ww. inwestycji, w toku niniejszej kontroli (11 stycznia 2011 r.) pracownicy Wydziału Gospodarki Komunalnej przeprowadzili oględziny w miejscu realizacji inwestycji i stwierdzili, że usunięto 9 spośród ww. drzew, tj.: 2 szt. olszy czarnej o obwodach: 196 cm i 21 cm, 5 szt. jesionów wyniosłych o obwodach: 46 cm, 65 cm, 98 cm, 100 cm, 6 cm + 7 cm + 10 cm (3 pnie), 1 szt. jesionu amerykańskiego o 2 pniach (o obwodach: 8 cm i 12 cm) oraz 1 szt. robinii akacjowej o 7 pniach (o obwodach: 7 cm, 11 cm, 12 cm, 15 cm, 16 cm, 16 cm, 17 cm).

[Dowód: akta kontroli str. 347]

Łączna opłata za usunięcie ww. 9 szt. drzew z nieruchomości Miasta, jaka została naliczona przez organ wydający zezwolenia na usunięcie tych drzew i zapłacona przez Urząd na rachunek GFOŚiGW, wyniosła 62.237,70 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 333, 340]

jednostce budżetowej Urzędu – ZZM w Rybniku, pisemnymi zleceniami: z 14 kwietnia 2010 r., 9 lipca 2010 r. i 23 sierpnia 2010 r. na usunięcie odpowiednio: 4 szt., 1 szt. i 1 szt. drzew w terminach odpowiednio: 30 kwietnia 2010 r., 15 lipca 2010 r. i 31 sierpnia 2010 r. Pierwsze 4 szt. ww. drzew zostały usunięte przez pracowników ZZM w Rybniku 28 kwietnia 2010 r. (wg protokołu z wycinki drzew), a usunięcie kolejnych 2 szt. ZZM zlecił odpowiednio w dniach: 19 lipca 2010 r. i 30 sierpnia 2010 r. (tzw. „zlecenie nr 5”) obcej jednostce Zakładowi Konserwacji Zieleni Flor-Bud Ryszard Jelonek z Prudnika na podstawie zawartej z nią umowy. Drewno pozyskane z wycinki (6 szt. drzew) zostało dostarczone do siedziby ZZM w Rybniku, a wykonanie ww. usługi potwierdzone zostało na drukach: „Zlecenie nr 4 – ilość przyjętego urobku” oraz „Zlecenie nr 5 – ilość przyjętego urobku”, bez daty, podpisanych przez Inspektora ds. zadrzewień w ZZM w Rybniku. Łączna ilość „urobku” zgodnie z ww. dokumentami wyniosła 6,48 m³ (pień) oraz 9 mp (zrąbkowane gałęzie).

[Dowód: akta kontroli str. 57, 58, 179]

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 8, w SIWZ do postępowania o udzielenie zamówienia na roboty budowlane (obejmującego również roboty związane z usunięciem drzew), zatwierdzonej przez Zastępcę Prezydenta Miasta Michała Śmigielskiego 19 marca 2007 r., nie zawarto zapisów odnośnie sposobu postępowania z drewnem pochodzącym z wycinki.

Z wykonawcą wyłonionym w wyniku przetargu 3 lipca 2007 r. Miasto zawarło umowę na wykonanie ww. robót za wynagrodzeniem netto 6.806.090,99 zł (brutto 7.466.281,82 zł), w tym wartość netto robót związanych z usuwaniem drzew (zgodnie z kosztorysem ofertowym) 11.676,89 zł.

W ramach tej inwestycji przewidziano do usunięcia (zgodnie z posiadaną decyzją zezwoleniem) 85 drzew, w tym 25 z terenów będących własnością Miasta.

[Dowód: akta kontroli str. 190, 324-329, 330, 333-335, 336-339, 340-342]

Urząd (a także ZZM w Rybniku) posiadał 2 protokoły z wycinki drzew, podpisane przez Zastępcę Kierownika Działu Utrzymania i Konserwacji Terenów Zieleni w ZZM w Rybniku Dariusza Rejnera oraz przedstawiciela wykonawcy (podpis nieczytelny):

- protokół z datą 7 sierpnia 2007 r., w treści którego podano: „*W dniu 7.08.07 wycięto drzewa na terenie Mikołowska – Basen – Purmo pnie – Kolektor C – Budowa kanalizacji w ilości 5 m³. Powstałe ilości urobku przeznaczono następująco: gałęzie – kompostownia – ZZM*”,
- protokół z datą 3 października 2007 r., w treści którego podano: „*W dniu 2.10.07 wycięto drzewa na terenie Park „Piaski” przy szkole na ul. Wolnej w ilości 1 szt. Powstałe ilości*

W odpowiedzi na pytanie dlaczego w umowie i SIWZ nie zawarto zapisów dot. zagospodarowania drewna, Zastępca Prezydenta Miasta Michał Śmigielski podał: *„przygotowana przez Miasto umowa oraz SIWZ nie zawierała szczegółowych zapisów dot. sposobu zagospodarowania drewna pochodzącego z wycinki. Nie oznacza to jednak, że nie określono zasad, na podstawie których rozliczane będą wycinki drzew. Dla kolektora A wskazano, że wykonawca wytnie, posegreguje wyciętą zielen i odwiezie materiał z wycinki na składowisko uzgodnione z zamawiającym lub właścicielem drzewostanów. Dlatego też zamawiający uzgodnił z wykonawcą, że drewno z wycinki może zostać przekazane do późniejszego wykorzystania okolicznym mieszkańcom. Kontrakt na budowę kanalizacji sanitarnej został skonstruowany w taki sposób, aby rozliczenie było prowadzone na podstawie pozycji zagregowanych. W związku z tym opisany w specyfikacji zakres robót musiał zostać zrealizowany, a koszty wykonania poszczególnych pozycji powinny być ujęte przez wykonawcę w poszczególnych pozycjach rozliczeniowych. Zatem w sytuacji, gdy zamawiający wskazał, że wykonawca wytnie, posegreguje i odwiezie materiał z wycinki na składowisko, wykonawca nie został uprzywilejowany do nieodpłatnego otrzymania drewna z wycinki”.*

[Dowód: akta kontroli str. 461, 462]

W odpowiedzi na pytanie dlaczego nie rozliczono wykonawcy z ilości i wartości drewna pozyskanego w wyniku usuwania drzew z nieruchomości będących własnością Miasta, Prezydent Miasta wyjaśnił:

„Realizacja zamówienia odbywała się w oparciu o wynagrodzenie ryczałtowe, w związku z tym, że wykonawca robót zastosował technologię przewiertową, nie było konieczności usuwania wszystkich drzew, tylko 9 drzew z terenów będących własnością Miasta (...). Grube pnie z wycinki przekazano zgodnie z ustaleniami między zamawiającym a wykonawcą do ZZM w Rybniku, a cienkie gałęzie przekazano do zagospodarowania okolicznym mieszkańcom, których domy ogrzewane są za pomocą pieców opalanych węglem i drewnem”.

[Dowód: akta kontroli str. 469, 471-472]

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt: 9, usunięto 17 drzew z nieruchomości będących własnością Miasta, z tego: 9 szt. lipy drobnolistnej (o obwodach: 35 cm /3 szt./, 37 cm, 40 cm /3 szt./, 46 cm, 60 cm), dębu czerwonego (o obwodach: 44 cm, 75 cm /2 szt./), 3 szt. brzozy brodawkowatej (o obwodach: 80 cm, 95 cm /2 szt./) i 2 szt. robinii akacji (o obwodach: 35 cm, 40 cm). W SIWZ do postępowania o udzielenie zamówienia na roboty budowlane (obejmującego również roboty związane z usunięciem

drzew), zatwierdzonej przez Zastępcę Prezydenta Miasta Michała Śmigielskiego 5 czerwca 2007 r. nie zawarto zapisów odnośnie sposobu postępowania z drewnem pochodzącym z wycinki.

[Dowód: akta kontroli str. 61, 348-353]

Zastępca Prezydenta Miasta Michał Śmigielski wyjaśnił, że „w umowie nr IMI-342/00085/07 z dnia 09.10.2007 r. oraz w SIWZ dotyczącej inwestycji „Dokończenie budowy krytej pływalni w Rybniku-Boguszowicach” nie zawarto zapisów dotyczących sposobu zagospodarowania drewna pochodzącego z wycinki z uwagi na jego marginalny udział w zakresie całej inwestycji. Konieczność uzyskania decyzji na wycinkę wynikała tylko z uwagi na wiek drzew, co nie zmienia jednak faktu, że wycinane drzewa to samosiejki porośnięte na nie uporządkowanym od czasu przerwania budowy (przełom lat 80-tych i 90-tych XX wieku) i nie zagospodarowanym terenie. Drzewa te nie stanowiły żadnej większej wartości przyrodniczej, dlatego też ich wycinka została potraktowana jako element uporządkowania terenu pod docelowe zagospodarowanie. W związku z powyższym materiał z wycinki został zutylizowany na koszt Wykonawcy zgodnie zapisami w rozdziale XI SIWZ. Zamawiający nie wymagał przedstawienia z tego tytułu żadnych dokumentów i takimi dokumentami nie dysponuje”.

[Dowód: akta kontroli str. 463, 465]

Krzysztof Soiński, Zastępca Naczelnika Wydziału IMI prowadzącego tą inwestycję, w sprawie zagospodarowania drewna pochodzącego z wycinki wyjaśnił: „Drewno pochodzące z wycinki w ramach realizacji inwestycji zostało na miejscu budowy rozdrobnione i zutylizowane na koszt Wykonawcy zgodnie z rozdziałem XI SIWZ. Zamawiający nie wymagał przedstawienia dokumentów przekazania materiału z wycinki do utylizacji i takimi dokumentami nie dysponuje”.

[Dowód: akta kontroli str. 181, 183]

We wskazanym pkt XI SIWZ nie określono sposobu postępowania z drewnem pochodzącym z wycinki.

[Dowód: akta kontroli str. 351-352]

W związku z brakiem dokonania obmiaru ilości drewna uzyskanego w wyniku wycinki drzew w ramach ww. inwestycji, niemożliwe jest ustalenie ich dokładnej wartości.

Łączna opłata za usunięcie ww. drzew, jaka została naliczona przez organ wydający zezwolenia na usunięcie tych drzew, wyniosła 101.831,86 zł. Opłata ta została odroczone na okres 3 lat od daty decyzji (pod warunkiem nasadzenia zastępczego).

[Dowód: akta kontroli str. 24]

W odpowiedzi na pytanie dlaczego nie rozliczono wykonawcy z ilości i wartości drewna pozyskanego w wyniku usuwania drzew z nieruchomości będących własnością Miasta, Prezydent Miasta wyjaśnił: „*Obowiązkiem Wykonawcy było zagospodarowanie terenu obejmujące m.in. koszt wycinki i utylizacji odpadów powstałych w czasie prowadzenia robót. Zamawiający nie wymagał przedstawienia z tego tytułu żadnych dokumentów*”.

[Dowód: akta kontroli str. 469, 472]

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 10, prace związane z usuwaniem drzew do dnia zakończenia niniejszej kontroli nie zostały wykonane bądź zlecone, bowiem budowa zatoki autobusowej w ramach realizacji tej inwestycji (a z którą związana jest konieczność usunięcia 7 szt. drzew) jeszcze się nie rozpoczęła. W decyzji – zezwoleniu na usunięcie ww. drzew nie wyznaczono terminu, poza ogólnym sformułowaniem: „*po uzyskaniu pozwolenia na budowę*”.

[Dowód: akta kontroli str. 24-25]

W SIWZ do postępowania na usługę usunięcia drzew i krzewów w ramach inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 11, zatwierdzonej przez Zastępcę Prezydenta Miasta Michała Śmigielskiego 26 października 2009 r. podano, że: „*do obowiązków wykonawcy należy uwzględnienie w cenie oferty wartości pozyskanego drewna z wyciętych drzew (cenę ofertową należy pomniejszyć o wartość drewna pozyskanego w ramach wycinki)*.”

Do SIWZ dołączono zestawienie 236 drzew do wycięcia, z wyszczególnieniem ich gatunku (głównie: brzoza brodawkowata, topola, jarząb pospolity, klon jawor, olcha czarna, sosna pospolita, modrzew europejski), obwodu pnia (od 31 cm do 176 cm), wysokości, średnicy korony, stanu technicznego, oceny wartości dekoracyjnej oraz ewentualnych uwag.

We wniosku o uruchomienie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego sporządzonym 28 września 2009 r. przez Naczelnika Wydziału IMI Katarzynę Konsek podano, że wartość szacunkowa zamówienia wynosi 26.000,00 zł netto (27.820,00 zł brutto) i została obliczona na podstawie rozeznania rynku. W samym wniosku nie podano, czy wartość ww. szacunkowa zamówienia uwzględniała wartość pozyskanego drewna z wyciętych drzew i na jakiej podstawie to stwierdzono. W „szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia” stanowiącym załącznik do wniosku, określono rodzaj wynagrodzenia i sposób obliczenia ceny ofertowej: „*ryczałt na podstawie oferty cenowej wykonawcy*” oraz podano, że „*cenę ofertową należy pomniejszyć o wartość drewna pozyskanego w ramach wycinki*”.

[Dowód: akta kontroli str. 356, 364-371, 379-382]

W odpowiedzi na pytanie czy wartość szacunkowa ww. zamówienia uwzględniała wartość pozyskanego drewna z wyciętych drzew i na jakiej podstawie to stwierdzono, Zastępca Naczelnika Wydziału IMI Krzysztof Soiński podał, że: *„wartość szacunkowa zamówienia (...) uwzględniała wartość pozyskanego drewna. Szacunku dokonano na podstawie rozeznania rynku, w tym przypadku na konsultacjach przeprowadzonych w tym temacie z lokalnymi firmami specjalizującymi się w pracach związanych z wycinką i pielęgnacją drzew”*.

Nie przedstawiono żadnych dokumentów potwierdzających przeprowadzenie rozeznania rynku.

[Dowód: akta kontroli str. 180, 182]

W postępowaniu złożonych zostało 13 ofert, w każdej podano wynagrodzenie ryczałtowe. Wynagrodzenie podane w najkorzystniejszej cenowo ofercie wynosiło brutto 11.802,10 zł (netto 11.030,00 zł), a w najmniej korzystnej cenowo ofercie wynosiło brutto 99.000,00 zł (netto 92.523,36 zł), z tym, że w 11 ofertach zastosowano stawkę VAT 7%, a w dwóch ofertach 22%.

W treści żadnej z ofert nie przedstawiono wyceny wartości drewna pochodzącego z wycinki. W żaden sposób nie wykazano również, że obliczając wartość robót, uwzględniono w nich koszt pozyskanego drewna pochodzącego z wycinki drzew i że ten koszt odjęto od wartości robót.

[Dowód: akta kontroli str. 378]

Zastępca Naczelnika Wydziału IMI Krzysztof Soiński wyjaśnił w tej sprawie, że: *„Komisja przetargowa uznała, że wszyscy oferenci biorący udział w postępowaniu spełnili warunek 'uwzględnienia w cenie oferty wartości pozyskanego drewna z wyciętych drzew (cenę ofertową należy pomniejszyć o wartość drewna pozyskanego w ramach wycinki)' gdyż taki był obowiązek wynikający z treści SIWZ. Zamawiający nie wymagał szczegółowego rozliczenia, a jedynie uwzględnienia wartości pozyskanego drewna w cenie ofertowej”*.

[Dowód: akta kontroli str. 180-182]

Komisja przetargowa zaproponowała udzielić zamówienie wykonawcy, który złożył najkorzystniejszą cenowo ofertę, tj. FPH „PEKO” Grzegorz Stus z Wodzisławia Śl.

W toku postępowania wpłynął do Urzędu protest jednego z oferentów na czynności zamawiającego, w którym podniesiono fakt, że 11 spośród 13 ofert zgłoszonych

w postępowaniu, zawierało nieprawidłową stawkę VAT (7% zamiast 22%), a w związku z tym nieprawidłowo wyliczoną cenę i zażądano powtórzenia oceny ofert.

Protest został przyjęty przez zamawiającego w całości, w wyniku powtórzenia oceny ofert Komisja odrzuciła ww. 11 ofert, w których podano błędną stawkę VAT, natomiast dokonała wyboru najkorzystniejszej cenowo oferty spośród 2 nieodrzuconych ofert i wybrała ofertę WJK-INVEST Janusz Króliczek z Jastrzębia-Zdroju, z wynagrodzeniem ryczałtowym brutto 13.420,00 zł (netto 11.000,00 zł).

Zastępca Prezydenta Miasta Michał Śmigielski zatwierdził wynik tego postępowania, zgodnie z propozycją komisji w dniu 14 grudnia 2009 r., a 28 grudnia 2009 r. Miasto zawarło umowę z ww. wykonawcą na wykonanie ww. usług za wynagrodzeniem jak podano wyżej w jego ofercie.

[Dowód: akta kontroli str. 359-361]

W związku z brakiem dokonania obmiaru ilości drewna uzyskanego w wyniku wycinki drzew w ramach ww. inwestycji, niemożliwe jest ustalenie ich dokładnej wartości.

Łączna opłata za usunięcie ww. drzew, jaka została naliczona przez organ wydający zezwolenia na usunięcie tych drzew, wyniosła 1.227.610,99 zł. Opłata ta została odroczone na okres 3 lat od daty decyzji (pod warunkiem dokonania nasadzenia zastępczego).

[Dowód: akta kontroli str. 362-363, 372-377]

W ramach inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 12, realizowanej przez BRP, usunięto 767 drzew (na których usunięcie uzyskano zezwolenie), w tym 110 drzew z terenów będących własnością Miasta (objętych 19 decyzjami – zezwoleniami), z tego: 47 drzew w ramach umowy (kontraktu) nr 2001/PL/16/P/PE/025-02.3/II z 4 kwietnia 2007 r. „Budowa kanalizacji w dzielnicach Niedobczyce, Niewiadom i Paruszowiec - Piaski w Rybniku – dokończenie robót”, 10 drzew w ramach umowy (kontraktu) nr 2001/PL/16/P/PE/025-02.6/III z 11 października 2006 r. „Budowa kanalizacji w dzielnicy Niewiadom Górny (Buzowice) w Rybniku”, 8 drzew w ramach umowy (kontraktu) nr 2001/PL/16/P/PE/025-02.7 z 14 września 2006 r. „Budowa kanalizacji w dzielnicy Chwałowice w Rybniku”, 18 drzew w ramach umowy (kontraktu) nr 2001/PL/16/P/PE/025-02.8 z 16 stycznia 2007 r. „Budowa kanalizacji w dzielnicach Meksyk, Rybnicka Kuźnia i Ochojec w Rybniku” oraz 27 drzew w ramach umowy nr PIU-342/00001/08 z 15 stycznia 2008 r. „Uporządkowanie i przebudowa istniejącej kanalizacji sanitarnej dla dzielnic centralnych Miasta Rybnika – zlewnia kolektora A”. Wszystkie umowy zostały podpisane przez Prezydenta Miasta.

[Dowód: akta kontroli str. 383-384, 385-387, 393-394, 397-398, 404-405, 411-412]

We wszystkich ww. umowach (w szczególności w specyfikacjach technicznych wykonania i odbioru robót stanowiących część składową tych umów), postanowiono, że „koszt zagospodarowania wraz z kosztami towarzyszącymi (np. załadunek, transport, rozładunek, opłaty za składowanie i utylizację, itp.) ponosi Wykonawca, opłaty administracyjne związane z wycinką drzew ponosi Zamawiający” oraz że „wykonawca przed przystąpieniem do realizacji wycinki przedstawi Inżynierowi umowę w zakresie odbioru materiałów z wycinki z odbiorcą”.

W specyfikacji do umowy nr 2001/PL/16/P/PE/025-02.6/III postanowiono że: „Wykonawca posegreguje wyciętą zieleń i przekaże ją protokolarnie właścicielowi posesji, lub gdy będzie to niemożliwe, odwiezie materiał z wycinki na składowisko”.

W pozostałych umowach podano, że: „Wykonawca posegreguje wyciętą zieleń i odwiezie materiał z wycinki na składowisko”, przy czym w przypadku umowy nr 2001/PL/16/P/PE/025-02.3/II dodano, że będzie to „składowisko uzgodnione z zamawiającym lub właścicielem drzewostanu”, a w umowie nr PIU-342/00001/08, że będzie to „składowisko wybrane przez wykonawcę, uzgodnione z zamawiającym lub właścicielem drzewostanu”.

Ponadto, w specyfikacjach do umów nr: 2001/PL/16/P/PE/025-02.3/II i 2001/PL/16/P/PE/025-02.6/III zapisano, że: „wszelkie materiały pozyskane w ramach wycinki drzew są własnością właściciela posesji”, w specyfikacji do umowy nr 2001/PL/16/P/PE/025-02.8, że „wszelkie materiały pozyskane w ramach wycinki drzew są własnością zamawiającego”.

[Dowód: akta kontroli str. 388, 389, 395, 396, 399, 400, 406, 407, 413, 414-415]

W odpowiedzi na pytania w jaki sposób zostało zagospodarowane drewno pochodzące z wycinki w związku z realizacją ww. inwestycji i jakie były szczegółowe uzgodnienia odnośnie zagospodarowania drewna pochodzącego z wycinki w przypadku każdego z ww. kontraktów, Kierownik BRP prowadzącego ww. inwestycję, Aleksandra Malczyk, w wyjaśnieniu z dnia 18 października 2010 r. podała:

„Biuro Realizacji Projektu prowadziło budowę kanalizacji sanitarnej zgodnie z „Warunkami Kontraktowymi dla Budowy dla robót inżynieryjno-budowlanych projektowanych przez Zamawiającego”, FIDIC (pierwsze wydanie w języku angielskim rok 1999). Zgodnie z tymi warunkami oraz specyfikacjami technicznymi dla kontraktów, odpowiedzialnymi za nadzór inwestorski, w tym m. in. rozliczenie robót byli Inżynierowie Kontraktu, tj. firma SAFEGE S.A. (odnośnie kontraktu nr PIU-342/00001/08) i Jacobs GIBB Konsorcjum (w przypadku pozostałych kontraktów). W związku z powyższym, Miasto wystąpiło do wykonawców z prośbą o udostępnienie protokołów przekazania drewna z wycinki, jak również wystąpiono do

Inżynierów z prośbą o wyjaśnienie podstawy zaliczenia wycinki drzew w kontraktach. (...) W zaakceptowanych (zapłaconych) ilościach wyciętych drzew Inżynier ujął zarówno wycinkę przeprowadzoną na podstawie Decyzji zezwalającej na wycięcie drzew, jak również wycinkę drzew owocowych, na które nie jest wymagana wspomniana Decyzja. Do dnia dzisiejszego Biuro Realizacji Projektu nie otrzymało odpowiedzi od firm sprawujących nadzór nad inwestycją w tym zakresie”.

[Dowód: akta kontroli str. 120, 122]

Do dnia zakończenia niniejszej kontroli BRP nie otrzymało ww. odpowiedzi od Inżynierów Kontraktu. W notatkach ze spotkań, które odbyły się po przekazaniu wykonawcy placów budów w ramach kontraktów nr: 2001/PL/16/P/PE/025-02.3/II i 2001/PL/16/P/PE/025-02.7 i 2001/PL/16/P/PE/025-02.8, z udziałem przedstawicieli Urzędu, wykonawcy i Inżyniera kontraktu, odnośnie „wycinki drzew” ustalono, że: *„drewno protokolarnie przekazywane jest właścicielowi terenu. W przypadku, kiedy właściciel nie zgadza się na przyjęcie wyciętego drzewa, wykonawca przekazuje je Zieleni Miejskiej Miasta Rybnik”.*

[Dowód: akta kontroli str. 390-392, 401-403, 408-410]

Wśród dokumentów przekazanych Miastu (na ww. wniosek BRP) przez wykonawców robót, znajdowały się głównie protokoły odbioru drewna przez osoby fizyczne lub przedstawicieli osób prawnych - właścicieli tych działek oraz 4 dokumenty, w których wymieniono działki będące własnością Miasta:

- w ramach umowy nr: 2001/PL/16/P/PE/025-02.3/II:
 - protokół przekazania drewna z wycinki pochodzącego z 5 działek będących własnością Miasta (nr 2519/237, 270/27, 151/39, 565/62, 79/17), bez daty, z wyszczególnieniem ilości szt. i rodzajów drzew, podpisany ze strony przekazującego przez przedstawiciela konsorcjum firm: KEM Sp. z o.o., Akwedukt Sp. z o.o. i Buskopol Sp. z o.o., a ze strony odbierającego przez przedstawiciela Rady Dzielnicy Niewiadom (obejmował łącznie 14 drzew, z tego: 10 topoli, 2 modrzewie i 2 brzozy), ilości i rodzaje drzew były zgodne z wymienionymi w decyzjach: OŚ.I 7635-278/08 z 17 grudnia 2008 r., OŚ.I 7635-1/09 z 26 stycznia 2009 r., OŚ.I 7635-210/09 z 9 września 2009 r., OŚ.I 7635-209/09 z 10 września 2009 r., z wyjątkiem: 6 szt. topoli (działka nr 565/62 i 79/17, na których wg ostatniej z ww. decyzji rosło 6 szt. olsz),
 - oświadczenie datą 5 stycznia 2009 r. o treści: *„Oświadczam, że przekazane drewno do Zarządu Zieleni Miejskiej w dniu 9.10.2008 r. pochodzi z wycinki drzewa z działki nr 3064/145”* z dwoma nieczytelnymi podpisami (nie podano rodzaju drzewa, ilości pozyskanego drewna, strony przekazującej i odbierającej, natomiast na działce nr

3064/145, zgodnie z decyzją nr OŚ.I 7635-169/08 z 21 sierpnia 2008 r. rosło 31 brzoź o obwodach od 25 do 60 cm),

- w ramach umowy nr: 2001/PL/16/P/PE/025-02.7:
 - protokół przekazania drewna z wycinki pochodzącego z 15 działek (w tym nr 1757/99 i 1758/99 będących własnością Miasta) bez daty, podpisany ze strony przekazującego przez przedstawiciela Skanska SA, a ze strony odbierającego przez przedstawiciela Rady Dzielnicy Chwałowice, (nie podano ilości, rodzajów drzew, ilości drewna, natomiast zgodnie z decyzją nr OŚ.I 7635-19/07 z 20 marca 2007 r. na ww. działkach rosło 8 drzew: po 2 szt. klonu pospolitego i topoli oraz buk pospolity, olsza czarna, grab pospolity i klon jesionolistny),
- w ramach umowy nr PIU-342/00001/08:
 - protokół przekazania drewna z wycinki w związku z budową kanalizacji sanitarnej z działki 2559/194 właścicielowi działki/Odbiorcy: „Urząd Miasta Rybnik (ogródki działkowe) bez daty, podpisany ze strony przekazującego przez Kierownika budowy Tadeusza Przystawskiego, a ze strony odbierającego przez inspektora nadzoru Huberta Holeckiego (nie podano ilości, rodzajów drzew, ilości drewna), w uwagach podano: „*Na trasie kolektora A1 od studni SA 1-17 w kierunku SA1-18 usunięto drzewa owocowe, uzyskane drewno zostało przekazane dzierżawcy*” (ww. działka wraz z innymi działkami Miasta była objęta decyzją nr OŚ.I 7635-174/08 z 9 września 2008 r. - zezwoleniem na usunięcie łącznie 27 szt. drzew, jednak z treści tej decyzji nie wynika, ile i jakie drzewa rosły na tej działce),

a ponadto niżej wymienione protokoły odbioru drewna przez ZZM w Rybniku (z podpisem odbierającego Majstra):

- w ramach umowy nr: 2001/PL/16/P/PE/025-02.3/II:
 - protokół odbioru z datą 13 listopada 2008 r. drewna tartaczego (1 x 3,8 m x 60 cm) z wycinki drzew przy ul. Miarki (z dopiskiem „Firma Konar”), z nieczytelnym podpisem zdającego, nie podano numeru działki, ani rodzaju drzewa,
- w ramach umowy nr: 2001/PL/16/P/PE/025-02.6/III:
 - protokół odbioru z datą 3 lipca 2007 r. 1,3 m³ drewna z wycinki związanej z budową kanalizacji (z dopiskiem „Niewiadom – Hydrobudowa SA”, podpisany przez Inżyniera Budowy (zdającego), nie podano numeru działki, rodzaju i ilości drzew,
- w ramach umowy nr: 2001/PL/16/P/PE/025-02.8:

- protokół z datą 29 sierpnia 2007 r. odbioru drewna (pochodzącego w wycinki przy ul. Chwałowickiej), w ilości 9 szt. o wymiarach: – dł. 250 cm i średn. 69 cm, dł. 250 cm i średn. 32 cm, dł. 260 cm i średn. 60 cm, dł. 280 cm i średn. 34 cm, dł. 250 cm i średn. 32 cm, dł. 216 cm i średn. 28 cm, dł. 240 cm i średn. 50 cm, dł. 250 cm i średn. 27 cm, dł. 400 cm i średn. 50 cm, podpisany przez zdającego (nieczytelnie), nie podano numerów działek, ani rodzaju drzew,
- protokół z datą 24 sierpnia 2007 r. odbioru drewna (pochodzącego w wycinki przy ul. Chwałowickiej) w ilości 3 szt. o wymiarach: dł. 248 cm i średn. 57 cm, dł. 250 cm i średn. 52 cm, dł. 250 cm i średn. 50 cm, podpisany przez zdającego (nieczytelnie), nie podano numerów działek, ani rodzaju drzew

oraz pozostałe dokumenty:

- w ramach umowy nr: 2001/PL/16/P/PE/025-02.3/II:
 - karta przekazania odpadu (1,19 Mg odpadu ulegającego biodegradacji), z datą 9 października 2008 r., wystawioną przez Akwedukt Sp. z o.o. (przekazującego i transportującego odpad) na rzecz ZZM w Rybniku (przejmującego odpad),
- w ramach umowy nr: 2001/PL/16/P/PE/025-02.8:
 - faktura VAT nr 34/2008 z datą 29 lutego 2008 r. wystawiona przez ZZM w Rybniku na rzecz Akwedukt Sp. z o.o. za *składowanie 0,47 ton odpadów biodegradowalnych na kompostownię w m-c 02/2008 wg kwitu wagowego.*

[Dowód: akta kontroli str. 132, 133, 134, 135, 138, 140, 147, 148, 149, 169]

Ponadto, Zastępca Dyrektora ZZM w Rybniku, w toku kontroli okazał niżej wymienione protokoły odbioru drewna, wskazując, że (łącznie z ww. protokołami odbioru podpisanymi przez przedstawicieli ZZM w Rybniku) były to *wszelkie posiadane protokoły odbioru drewna z wycinki związanej z budową kanalizacji* od 1 stycznia 2007 r. do października 2010 r.:

- protokół odbioru 7,5 m³ drewna opałowego (z wycinki przy ul. Miarki – Gimnazjum nr 10 i ul. Kościuszki Zespół Szkół) w okresie od 25 lutego do 7 marca 2008 r., podpisany przez przedstawiciela FPHU Konar s.c. (zdającego) i Majstra z ZZM w Rybniku, nie podano ilości i rodzajów drzew, ani numerów działek,
- protokół z datą 17 marca 2008 r. odbioru 1,5 m³ drewna opałowego (z wycinki przy stadionie w Niedobczycach), podpisany przez zdającego (nieczytelnie) i Majstra z ZZM w Rybniku, nie podano ilości i rodzajów drzew, ani numerów działek.

[Dowód: akta kontroli str. 416-424]

W odpowiedzi na pytania: dlaczego nie rozliczono wykonawcy z ilości i wartości drewna pozyskanego w wyniku usuwania drzew z nieruchomości będących własnością Miasta oraz na jakiej podstawie przedstawiciele Rady Dzielnicy Niewiadom, Rady Dzielnicy Chwałowice oraz „ogródków działkowych” przejęli część drewna z usuwania drzew w ramach inwestycji, czy materiały te zostały ujęte w księgach rachunkowych, jeżeli nie to dlaczego, jak materiał ten został zagospodarowany (np. darowizna, sprzedaż) i na podstawie jakich dokumentów, Prezydent Miasta wyjaśnił:

„W SIWZ do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na roboty budowlane w ramach inwestycji wskazano, że Wykonawca wytnie, posegreguje wyciętą zielen i odwiezie materiał z wycinki na składowisko, uzgodnione z Zamawiającym lub właścicielem drzewostanów. W związku z powyższym, Zamawiający uzgodnił, że Wykonawcy mogą przekazywać w/w drewno do Zarządu Zieleni Miejskiej, Radzie Dzielnicy lub mieszkańcom dzielnic, z których prowadzona jest wycinka do późniejszego wykorzystania. Z reguły na tę okoliczność podpisywany był protokół odbioru drewna. Wyjątkiem były sytuacje, gdy mieszkańcy po odbiorze drewna odmówili podpisania w/w protokołu.

Dla powyżej wymienionych inwestycji, Zamawiający powołał Inżyniera Kontraktu, który pełnił m. in. funkcję inspektora nadzoru inwestorskiego oraz rozliczał Wykonawców m.in. z wycinki drzew. Zgodnie z przekazanymi informacjami, zaliczane były wyłącznie wycinki faktycznie dokonane, dla których zrealizowane zostały zapisy zawarte w specyfikacji (wycinka drzewa, jego segregacja, odwóz na składowisko) oraz istniała pewność ich wykonania.

W związku z powyższym, Wykonawca uzyskując akceptację wykonanej wycinki (możliwość rozliczenia) nie pozyskał dla siebie drewna. Wycinka drzewa została ujęta w rozliczeniach w odpowiedniej pozycji obmiarowej (w zależności od średnicy wyciętego drzewa)”.

[Dowód: akta kontroli str. 469, 472]

W przypadku inwestycji wymienionej w Tabeli 1 w pkt 13, w SIWZ do postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na roboty budowlane podano, że przedmiotem zamówienia jest m. in. wycinka drzew w ilości 113 szt. wraz z odwozem materiału (pni) do ZZM w Rybniku i karczowaniem bądź frezowaniem pozostałości po wycince.

[Dowód: akta kontroli str. 298]

Prezydent Miasta wyjaśnił w tej sprawie, że „Zarząd Zieleni Miejskiej jest jednostką budżetową Miasta Rybnika, w którego statucie zapisane jest wykonywanie innych zadań przekazywanych do realizacji przez Prezydenta Miasta Rybnika. W związku z powyższym zapis w SIWZ dawał podstawę do realizowania tej części zadania przez ZZM”.

[Dowód: akta kontroli str. 468, 470]

Z wykonawcą wyłonionym w wyniku przetargu (firmą APM Sp. z o.o. z Rybnika) 30 maja 2007 r. podpisano umowę na kwotę 475.598,98 zł (w tym wartość netto robót związanych z usunięciem drzew, zgodnie z ofertą 97.824,29 zł, brutto 119.345,63 zł), z terminem realizacji 30 lipca 2007 r.

W związku z faktem wniesienia sprzeciwu przez prokuratora (opisanym w pkt 2 niniejszego protokołu kontroli), Zastępca Prezydenta Miasta Michał Śmigielski pismem z 10 sierpnia 2007 r. polecił wykonawcy wstrzymać roboty polegające na usuwaniu drzew.

Aneksem z 28 czerwca 2007 r. zmieniono termin realizacji umowy na 30 września 2007 r. *ze względu na trwający okres ochronny ptaków, w czasie którego zakazane jest dokonywanie usuwania drzew.*

Aneksem nr 2 z 1 października 2007 r. zmieniono termin realizacji umowy na 31 maja 2008 r. *ze względu na wstrzymanie prac związanych z wycinką drzew oraz wznowieniem postępowania w sprawie wydania zgody na ich wycinkę.*

W dniu 21 maja 2008 r. zakończono realizację ww. umowy. poprzez podpisanie z wykonawcą *protokołu odbioru technicznego końcowego i przekazania do użytku obiektu/robót.* Zgodnie z ww. dokumentem wykonano roboty o łącznej wartości 321.194,95 zł obejmujące: zatokę autobusową, barierę energochłonną i wycinkę drzew (nie podano ilości).

[Dowód: akta kontroli str. 298, 425-428, 429, 430, 431, 432, 433-434]

Odnosnie ilości drzew, która w ramach ww. inwestycji, do dnia zakończenia niniejszej kontroli, została usunięta oraz sposobu ich zagospodarowania, ustalono, że:

- zgodnie z pismem Wydziału Dróg z datą 29 listopada 2007 r. „Inwentaryzacja 113 szt. drzew rosnących w pasie drogowym ul. Boguszowickiej”, do momentu wstrzymania wykonania decyzji zezwolenia na usunięcie drzew wycięto 76 drzew (z tego 63 jesiony wyniosłe i 13 klonów pospolitych),
- z treści protokołu z datą 28 sierpnia 2007 r., wynika, że w tym dniu na teren ZZM w Rybniku przywieziono drewno z wycinki drzew przy ul. Boguszowickiej w ilości 79 szt., bez podania rodzaju drzew, z wyszczególnieniem średnicy (minimalnej, maksymalnej i średniej) oraz długości i objętości, podpisany przez przekazującego (nieczytelnie) i Majstra Tadeusza Koculę.

[Dowód: akta kontroli str. 435-440, 441-442]

W odpowiedzi na pytanie na jakiej podstawie ZZM w Rybniku przejął część drewna pochodzącego z usuwania drzew w ramach inwestycji wymienionych w Tabeli 1 w pkt 7, 8,

12. skoro ten składnik majątku Miasta nie został w ramach ww. inwestycji przekazany do zagospodarowania ZZM w Rybniku (brak takich zapisów w specyfikacjach istotnych warunków zamówienia, umowach, zleceniach), Prezydent Miasta wyjaśnił:

„ZZM w Rybniku jest jednostką organizacyjną Miasta i prowadzi prawne władanie terenami zieloni znajdującymi się na gruntach będących własnością Miasta i to do niej zostało przekazane drewno z usuniętych drzew w ramach ww. inwestycji, celem racjonalnego zagospodarowania przekazanego mienia”.

[Dowód: akta kontroli str. 469, 471]

Dyrektor ZZM w Rybniku Andrzej Kozera, w odpowiedzi na pytanie na jakiej podstawie (jakich uzgodnień, dokumentów) ZZM w Rybniku przejął część drewna z usuwania drzew z nieruchomości należących do Miasta Rybnika w ramach realizowanych przez Miasto inwestycji (wymienionych w Tabeli 1 w pkt 7, 8, 12 i 13) podał, że *„ZZM realizuje zadania Miasta Rybnika w zakresie utrzymania zieleni urządzonej (parki, zieleńce, skwery) i zieleni przyulicznej w oparciu o zapisy swojego statutu. Zakres ten obejmuje różne prace pielęgnacyjne drzew, wycinki (usuwanie) oraz sadzenie. (...) Przekazywanie drzew z wycinki do jednostki organizacyjnej Miasta Rybnika było stosowane od bardzo dawna, przede wszystkim w celu ich dalszego zagospodarowania czy to jako drewno opałowe lub użytkowe, w tym także jako odpad do prowadzonej przez ZZM kompostowni.”*

W Statucie ZZM przyjętym uchwałą nr 189/XIII/2007 Rady Miasta Rybnika z dnia 8 sierpnia 2007 r. wśród realizowanych przez ZZM zadań nie wymieniono usuwania drzew, wymieniono natomiast realizowanie *„innych zadań przekazywanych do realizacji przez Prezydenta Miasta”.*

[Dowód: akta kontroli str. 443, 446, 450]

W sprawie sposobu zagospodarowania przyjętego drewna pochodzącego z usuwania drzew w ramach ww. inwestycji i dokumentów to potwierdzających, Dyrektor ZZM w Rybniku wyjaśnił, że *„drewno na placu składowym jest przyjmowane w kolejności dowozu, nie oznakowane z jakiej ulicy pochodzi. drzewa wycinane w parkach (zieleńcach) są składowane na placu składowym razem z drewnem z wycinki z ulic. Nie ma możliwości wskazania, który materiał pochodzi z której ulicy. Materiały wymienione w protokołach nie są ujmowane w księgach rachunkowych. Materiał ten został zagospodarowany w następujący sposób: przetarty na deski – drewno użytkowe (na podstawie protokołu przekazania drewna na tartak, protokołu przyjęcia tarcicy z tartaku i przekazania na magazyn ZZM z przeznaczeniem do dalszego przerobu), sprzedany jako drewno opałowe (faktury VAT), zrabkowany (zrębki*

wykorzystane jako wsad do pryzm kompostowych, na terenach zieleni urządzonej jako ściółka pod rośliny). Materiał drzewny przetarty na deski jest wykorzystywany na bieżąco do robót remontowych architektury parkowej (ławki, siedziska, itp.) oraz do urządzeń zabawowych i innych na placach zabaw. Wykorzystanie przekazanego materiału drzewnego nie obciąża wydatków materialowych jednostki ZZM, z wyjątkiem kosztów zabudowy (montażu). Sprzedaż drewna opałowego stanowi dochód jednostki, który jest odprowadzany na dochody Urzędu Miasta”.

[Dowód: akta kontroli str. 443-444, 446-447]

6. Funkcjonowanie kontroli wewnętrznej oraz rozpatrywanie skarg i wniosków w zakresie spraw objętych kontrolą.

W strukturze organizacyjnej Urzędu wyodrębnione było Biuro Audytu i Kontroli Wewnętrznej, na czele którego stał audytor wewnętrzny – kierownik Biura. Do zadań Biura należał – zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym - *ogół działań, dzięki którym Prezydent uzyskuje obiektywną i niezależną ocenę funkcjonowania Miasta w zakresie gospodarki finansowej, w tym przeprowadzanie kontroli oceniających organizację i gospodarkę w Urzędzie, jednostkach organizacyjnych Miasta i podmiotach przez nie dotowanych.*

[Dowód: akta kontroli str. 10, 13]

W okresie objętym kontrolą pracownicy ww. Biura przeprowadzili następujące kontrole w zakresie spraw objętych niniejszą kontrolą:

- kontrolę w ZZM w Rybniku, w trakcie której sprawdzono m.in. sposób udzielenia w październiku 2007 r. zamówienia publicznego na usunięcie 204 szt. drzew w pasach drogowych na terenie Miasta i stwierdzono, że ZZM nieprawidłowo określił w specyfikacji istotnych warunków zamówienia okres, na jaki oferenci powinni posiadać polisę OC, w związku z czym jeden z oferentów przedstawił polisę, której ważność upływała przed datą zakończenia postępowania (co nie miało wpływu na wynik tego postępowania),
- audyt wewnętrzny w Wydziale Ekologii, w trakcie którego sprawdzono m. in. załatwianie spraw w zakresie opracowywania i wydawania decyzji – zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów i stwierdzono, że wnioski o usunięcie drzew były rejestrowane i rozpatrywane z naruszeniem terminów określonych w kpa.

Biuro nie przeprowadziło innych kontroli, w szczególności dotyczących usuwania drzew i krzewów w ramach inwestycji realizowanych przez Miasto.

[Dowód: akta kontroli str. 453, 456]

Rozpatrywanie skarg i wniosków wpływających do Urzędu odbywało się w oparciu o Zarządzenie nr 625/2006 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 14.12.2006 r. w sprawie jednolitej organizacji przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg, wniosków i interwencji w Urzędzie Miasta Rybnika.

Zgodnie z zapisami tego Zarządzenia, kopie wpływających skarg, wniosków i interwencji ujmowane są w Centralnym Rejestrze Skarg, Wniosków i Interwencji Urzędu, prowadzonym przez pracowników Wydziału Administracyjnego, który czuwa nad terminowym ich załatwianiem przez właściwe wydziały i jednostki organizacyjne Miasta.

W okresie objętym kontrolą w ww. Centralnym Rejestrze nie została zarejestrowana żadna skarga dotycząca usuwania drzew i krzewów.

[Dowód: akta kontroli str. 452, 460]

Poprzez zamieszczenie w protokole kontroli niżej wymienionych pouczeń kontrolujący informuje Prezydenta Miasta Rybnika o przysługującym mu prawie:

- zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokołu kontroli, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokole kontroli (art. 55 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶);
- odmowy podpisania niniejszego protokołu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokołu kontroli (art. 57 ust. 1 ustawy o NIK); w przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, termin 7 dni - zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy o NIK - biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia;
- złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokole kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59 ust. 2 ustawy o NIK).

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do księgi ewidencji kontroli nr 50.

Rybnik, dnia 14 stycznia 2011 r.

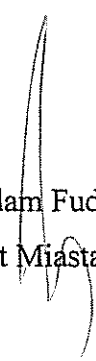

Tomasz Raszka

główny specjalista kontroli państwowej

¹⁶ (Dz. U. 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”

Rybnik, dnia

Adam Fudali
Prezydent Miasta Rybnika

28.01.2011 r.

Potwierdzam odbiór jednego egzemplarza protokołu kontroli w dniu 14 stycznia 2011 r.